

MØTEINNKALLING

Formannskap

Dato: 12.11.2015 kl. 8:30
Sted: Kommunestyresalen
Arkivsak: 14/00582
Arkivkode:

Mulige forfall meldes snarest til ordføreren.

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
<u>108/15</u>	14/00253-45	Politisk behandling av Statusbilde 1917 lbestad	2

Hamnvik, 06.11.2015

Dag Sigurd Brustind
ordfører

Saker til behandling

108/15 Politisk behandling av Statusbilde 1917 Ibestad

Arkivsak-dok. 14/00253-45
Arkivkode. 000
Saksbehandler Roe Jensen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.11.2015	108/15
2 Kommunestyret		

Forslag til vedtak/innstilling:

Under forutsetning av forutgående tilslutning fra Formannskapet vedtar Kommunestyret å ta det utarbeidede Statusbilde for 1917 Ibestad kommune 2015 til etterretning.

Vedlegg:

14/00253-23 Tildeling av skjønnsmidler
14/00253-43 Videre arbeid med kommunereformen
14/00253-44 Statusbilde 1917 Ibestad kommune 2015

Kort beskrivelse av saken

Ibestad kommune mottok kr. 200.000 i skjønnsmidler fra Fylkesmannen for å gjennomføre en intern utredning som skulle gi en oversikt over hvor kommunen står i dag når det gjelder demografisk utvikling, økonomisk status, kommunens rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena i henhold til følgende kriterier:

- 1 Tilstrekkelig kapasitet
- 2 Relevant kompetanse
- 3 Tilstrekkelig distanse
- 4 Effektiv tjenesteproduksjon
- 5 Økonomisk soliditet
- 6 Valgfrihet
- 7 Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
- 8 Høy politisk deltakelse
- 9 Lokal politisk styring
- 10 Lokal identitet

Fylkesmannen ønsker en tilbakemelding på utredningen i form av en politisk behandling.

Fakta i saken

Som en del av kommunereformsaken ble kommunene pålagt et utredningsansvar. Og som en del av utredningsansvaret ble kommunene pålagt å utrede et statusbilde for egen kommune.

Ibestad kommune mottok kr. 200.000,- i skjønnsmidler fra Fylkesmannen og besluttet å gjennomføre dette utredningsarbeidet i egen regi.

Det er administrasjonen, i samarbeid med fylkesmannen og lokalpolitikere som har utformet statusbildet for 1917 Ibestad kommune.

Statusbilde ble presentert for Formannskapet og Formannskapet har videre lest korrektur for å luke ut formelle feil.

Statusbilde ble så lagt ut på kommunens hjemmeside og er også tilgjengelig via kommunenes servicetorg.

Som en endelig avslutning av utredningsarbeidet ønsker Fylkesmannen at statusbildet tas opp til politisk behandling.

Vurdering

Rådmannen mener Statusbildet 1917 Ibestad kommune 2015 er utarbeidet så godt som det lar seg gjøre og gir en god oversikt over kommunens situasjon per dato.

Helse og miljø

Ingen konsekvens

Personell

Ingen konsekvens

Økonomi

Ingen konsekvens

Rådmannens konklusjon

Rådmannen mener Statusbildet 1917 Ibestad kommune 2015 gir en god innsikt i kommunens situasjon per dato og ber politikerne ta utredningen til etterretning.

Saksbehandler
Asle Tjeldfiåt

Telefon
77 64 20 45

Vår dato
03.11.2014
Deres dato

Vår ref.
2013/4293 - 115
Deres ref.

Arkivkode
331.2

Ibestad kommune

9450 Hamnvik

KOMMUNE	
Dato	Saks. HH
07 NOV. 2014	
13/00825	Dek. 4

Tildeling av skjønnsmidler - kr. 18 000,- ifm. informasjonsmøte om kommunereformen og kr. 200 000,- i utredningsstøtte

Fylkesmannen vil med dette informere om at Ibestad kommune er tildelt kr 18 000,- av de resterende skjønnsmidlene for 2014.

I september i år avholdt Fylkesmannen regionvise informasjonsmøter om kommunereformen, der alle folkevalgte ble invitert til å delta. Ibestad kommune meldte på 15 deltagere fra kommunestyret til informasjonsmøtet i Harstad 9. september. Fylkesmannen har kommet til at godtgjørelsen pr. deltager som er folkevalgt skal utgjøre 1200 kroner. Godtgjørelsen blir med dette kr. 18 000,-.

Skjønnsmidlene er en del av rammetilskuddet til kommunene. Fylkesmannen har bedt Kommunal- og moderniseringsdepartementet om å utbetale kr. 18 000,- over rammetilskuddet til Ibestad kommune for november 2014.

Fylkesmannen viser til Kommuneproposisjonen 2015 der det står at departementet mener at det ikke lengre er behov for å videreføre dagens praksis med store og tidkrevende utredninger av enkeltstående sammenslåingsalternativer. Departementet ønsker å legge til rette for en mer standardisert organisering av arbeidet ved å etablere et faktagrunnlag for lokale diskusjoner, og et opplegg for å innhente synspunkter fra innbyggerne.

Fylkesmannen har besluttet å støtte alle kommunene i Troms med skjønnsmidler til **utredningsarbeidet i kommunereformen**, herunder arbeidet med status- og mulighetsbilder. **Ibestad kommune tildeles kr. 200 000,- til dette. Disse midlene vil bli utbetalt i januar 2015.** Midlene er tenkt å gå til frikjøp av/kompensasjon til ansatte og folkevalgte i dette arbeidet. Fylkesmannen vil komme nærmere tilbake til eventuell rapportering på bruk av de tildelte midlene.

Med hilsen

Jan-Peder Andreassen
kommunaldirektør

Asle Tjeldflåt
økonomirådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Sak 108/15 - V2

Sonja Johansen

Fra: Fjelleng Ester <Ester.Fjelleng@kmd.dep.no>
Sendt: 28. oktober 2015 12:45
Emne: Videre arbeid med kommunereformen
Vedlegg: Brev_kommunereform_utsendt oktober (L)(254771).pdf

DocumentIsArchived: 0

Se vedlagte saksdokumenter.

Med vennlig hilsen

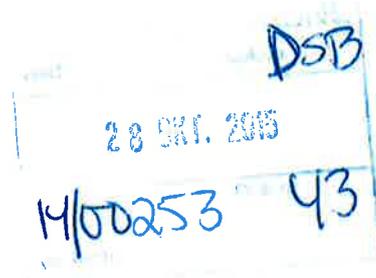
Ester Fjelleng
Seniorkonsulent

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kommunalavdelingen
Administrasjonsseksjonen

Tlf 22 24 72 01
E-post ester.fjelleng@kmd.dep.no

www.regjeringen.no/kmd

Tenk på miljøet – ikke skriv ut denne e-posten med mindre det er nødvendig.

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Alle landets kommunestyre

Deres ref

Vår ref

Dato

15/4445

28.10.2015

Videre arbeid med kommunereformen

Nå er det godt over ett år siden jeg inviterte alle kommuner til å delta i kommunereformen. Invitasjonen er forankret i et bredt flertall på Stortinget (Innst. 300 S (2013-2014)). Kommunene har fulgt opp invitasjonen. Mange har hatt gode lokale prosesser der både politikere, medarbeidere, innbyggere, frivillig sektor og næringslivet har vært involvert i diskusjoner om kommunens framtid.

Nye kommunestyre skal nå ta dette arbeidet videre. Jeg vil benytte anledningen til å gratulere alle dere som er valgt inn i kommunestyre for de fire kommende årene. Å bli folkevalgt er en tillitserklæring fra innbyggerne i kommunen. Dere har et viktig arbeid foran dere, både som ombudsmenn og som ledere. Jeg gleder meg til å samarbeide med dere.

En av de første, og viktigste, oppgavene dere står overfor er å bli kjent med kommunen. Hvordan opplever innbyggerne kommunen, hvilke utfordringer venter og hvordan kan kommune og lokalsamfunn møte disse utfordringene? Jeg ser denne oppgaven som en selvfølgelig del av det å utøve politisk lederskap og forvalte velgernes tillit.

Kommunereformen er en god anledning til å gjøre denne jobben. Noen oppfatter kommunereformen som en systemendring og et komplisert politisk arbeid. Til syvende og sist handler den om to forhold. Det første er hvordan vi kan skape bedre velferdstjenester, der folk bor, nå og i framtiden. Det andre er hvordan vi kan utvikle en kommunesektor med kraft og handlingsrom.

Som lokalpolitikere gikk dere ikke til valg på å forvalte systemer, men for å gi innbyggerne gode barnehager og skoler, gode helse- og omsorgstjenester og utvikle attraktive lokalsamfunn og sunn næringsutvikling.

Kommunereformen er en mulighet til å diskutere hvordan vi skal få dette til, også i et 20-30 års perspektiv. Da trenger vi færre og større kommuner med sterkere fagmiljø og et velfungerende lokalt selvstyre. Jeg håper dere benytter muligheten til å ruste Kommune-Norge for framtiden.

Kommunereformen – oppdraget fra Stortinget

Stortinget har sluttet seg til de overordnede målene for kommunereformen (Innst. 300 S (2013-2014)). Målet om gode og likeverdige tjenester til innbyggerne der de bor er grunnleggende for å sikre gode lokalsamfunn i hele landet. Vi ønsker å ta vare på og videreutvikle den norske og nordiske modellen med sterke velferdskommuner som har stort lokalt selvstyre. Reformen skal også styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling i alle deler av landet. Det vil si bedre styring av arealbruk, boligbygging, transport, næringsutvikling, samfunnssikkerhet og beredskap og miljø og klima.

Et annet mål med reformen er å gjøre kommunene så økonomisk solide at de kan takle uforutsette hendelser, drive effektivt og løse oppgaver som ikke er lovpålagte.

Kommunereformen skal også styrke lokaldemokratiet. Større kommuner kan ta ansvar for flere oppgaver. Det kan gi grunnlag for å redusere den statlige detaljstyringen. Vi ønsker kommuner som kan løse sine oppgaver selv og ikke er avhengige av nabokommuner for å løse lovpålagte oppgaver.

Da Stortinget behandlet rammene for kommunereformen, understreket et bredt flertall at det er behov for endringer i dagens kommunestruktur. Mye er endret siden siste store endring av kommunestrukturen på begynnelsen av 1960-tallet:

- Kommunikasjonsmulighetene er bedret
- Næringsstrukturen er forandret
- Bosettingsmønsteret har endret seg som følge av tiår med sentralisering.
- Omfang av og innhold i offentlige tjenester er blitt flere og mer komplekse
- Kravene til fagkompetanse og tverrfaglig samarbeid har økt både i tjenesteytingen og forvaltningen
- Forventningene til innbyggere og næringsliv er noe helt annet enn for 50 år siden

Kommunestrukturen fra 1960-tallet er verken tilpasset dagens eller morgendagens utfordringer. Kommunereformen handler ikke om å forandre Norge, men at Norge er forandret.

I tiårene som kommer vil det bli færre i yrkesaktiv alder per pensjonist, og det blir flere med omsorgsbehov. Mange kommuner vil møte store utfordringer når de skal rekruttere

fagpersoner og spesialister til de mange oppgavene kommunene skal løse. I byområdene er dagens kommunegrenser mange steder en hindring for å kunne håndtere den sterke veksten og sikre en god areal- og samfunnsplanlegging.

Erfaringene fra sammenslåinger som er gjennomført er gode, og viser at nye kommuner får en positiv utvikling, se Prop. 95 S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015 (Vedlegg 1).

Milepæler i reformen

Da Stortinget behandlet Kommuneproposisjonen 2016 i juni viste flertallet til Innst. 300 S (2013-2014) der det het at "*alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma*". I Innst. 375 S (2014-2015) utdypet flertallet at de i begrepet utredningsplikt legger til grunn "*at alle kommuner skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommuner ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli.*"

Det er bred enighet på Stortinget om at det er behov for endringer i kommunestrukturen dersom vi skal nå våre nasjonale velferds mål. Stortingsflertallet er klar på hva det forventer at kommunene skal gjøre i reformarbeidet. Forventningen strekker seg utover bare det å vurdere om kommunen kan fortsette alene også i tiårene framover. En grundig prosess med nabokommuner, der også innbyggere involveres, gjør at kommunestyrene vil ha et godt grunnlag til å fatte vedtak innen 1. juli 2016 om hvordan de skal møte framtidens utfordringer.

Dette er hovedløpet i kommunereformen. Ved å følge det kan en ny kommune som hovedregel være klar til 1. januar 2020. Kommuner som ønsker at en sammenslåing skal tre i kraft allerede fra 1. januar 2018, bør fortrinnsvis gjøre vedtak om dette innen utgangen av 2015.

Kommunestyrevedtakene skal sendes fylkesmannen, som skal vurdere om vedtakene er i tråd med målene for reformen og gi en tilrådning om kommunestrukturen i fylket, slik stortingsflertallet har bedt om. Departementet vil på bakgrunn av tilrådingen forberede en proposisjon for Stortinget, som legges frem våren 2017. Regjeringen vil også følge opp Innst. 333 S (2014-2015) om nye oppgaver til større kommuner og forslag om redusert statlig detaljstyring. Dette vil også legges frem for Stortinget våren 2017.

Både regjeringen og stortingsflertallet har gitt uttrykk for at kommunereformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser. Unntak fra frivillighetsprinsippet kan likevel være aktuelt i helt spesielle situasjoner for at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er hensiktsmessige ut fra regionale hensyn (Innst. 300 S (2013-2014)).

Verktøy og økonomiske virkemidler

Kommunal- og moderniseringsdepartementet tilbyr ulike verktøy for kommunene i arbeidet med kommunereformen. I tillegg gir departementet økonomisk støtte til en prosessveileder i hvert fylkesmannsembete. Fylkesmennene har fått en viktig rolle i kommunereformen. De skal legge til rette og veilede kommunene.

- Det nettbaserte verktøyet NY KOMMUNE gir oversikt over relevante nøkkeltall og utviklingstrekk både for enkeltkommuner og for den nye kommunen. NY KOMMUNE ble oppdatert i oktober 2015.
- Veilederen *Veien mot en ny kommune* tar for seg de lokale prosessene frem til et vedtak om sammenslåing i kommunestyret. Veilederen bør brukes sammen med nettverktøyet NY KOMMUNE.
- I vår lanserte departementet en ny veileder for *utvikling av lokaldemokratiet*, som skal gi ideer og inspirasjon til god demokratisk praksis gjennom eksempler, relevante verktøy og utprøvde metoder fra kommuner som jobber godt med lokaldemokratiet.
- Samtidig ble det også lansert et debathefte "*Lokaldemokrati og kommunereform*", som kan brukes i arbeidet med å utvikle lokaldemokratiet når kommuner skal slå seg sammen. Debattheftet vil bli sendt til alle kommuner i høst.

Verktøyene, også debatheftet, er tilgjengelige på www.kommunereform.no.

Regjeringen legger opp til at de økonomiske virkemidlene i reformperioden, det vil si der det blir fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018, skal være tydelige og forutsigbare for alle kommuner.

Departementet vil gi støtte til kommunenes engangskostnader knyttet til sammenslåing. Støtten vil bli utbetalt etter en standardisert modell og differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen (se tabell 1 nedenfor). Kommuner som slår seg sammen får også en reformstøtte som kan brukes til det kommunen selv mener er mest hensiktsmessig. Denne støtten er differensiert etter antall innbyggere i den nye kommunen (se tabell 2).

Tabell 1. Modell for dekning av engangskostnader i reformperioden (kroner).

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 Innbyggere	20- 49 999 innbyggere	50- 99 999 Innbyggere	Over 100 000 Innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Tabell 2. Modell for reformstøtte i reformperioden (kroner).

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 000 000
15 000- 29 999 innbyggere	20 000 000
30 000- 49 999 innbyggere	25 000 000
Over 50 000 innbyggere	30 000 000

Inndelingstilskuddet er en gunstig og langsiktig ordning som gjør at kommunene får god tid til å tilpasse seg nye rammebetingelser. Inndelingstilskuddet sikrer at den nye kommunen får beholde alle tilskudd i inntektssystemet, også regionale tilskudd som for eksempel småkommunetillegget, som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner. Tilskuddet utbetales i 15 år etter sammenslåingen, før det trappes ned over 5 år.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil i løpet av året sende ut et høringsforslag om nytt inntektssystem for kommunene. I dette arbeidet vil regjeringen legge vekt på at kommunene skal kunne videreutvikle velferdstilbudet i tråd med befolkningsendringene. Et nytt inntektssystem må fortsatt ta hensyn til at Norge har spredt bosetting. Regjeringen vil imidlertid vurdere endringer som innebærer at inntektssystemet ikke i samme grad som i dag kompenserer for at små kommuner frivillig velger å stå alene. Nytt inntektssystem vil tre i kraft fra 2017.

Vi er opptatt av å gi kommune forutsigbarhet i kommunereformen. Derfor beregnes inndelingstilskuddet ut fra inntektssystemet i 2016 for alle kommuner som blir slått sammen i reformperioden. Endringer i inntektssystemet i perioden 2017-2019 vil med andre ord ikke påvirke størrelsen på inndelingstilskuddet for disse kommunene.

I desember vil departementet komme med en ny veileder som tar for seg fasen etter at det er gjort nasjonalt vedtak om sammenslåing og fram til en ny kommune er etablert. Her vil vi redegjøre for prosess og saksgang i en sammenslåingsprosess; hvilke vedtak må fattes, hvilke organer må og kan opprettes med hvilke arbeidsoppgaver og fullmakter, funksjonstid, hvilke styringsdokumenter bør utarbeides med mer. Hensikten er å vise rammene dere kan arbeide innenfor når dere skal bygge en ny kommune.

De fleste kommunestyrene har nå konstituert seg for de fire neste årene. Jeg regner med at arbeidet med kommunereformen for de aller fleste kommuner er over i en fase der utredningene er gjort. Nå er tiden inne for at de politiske initiativene og forhandlingene kan ta til for alvor.

Arbeidet med kommunereformen innebærer at dere som folkevalgte har et ansvar utover å løse viktige oppgaver i innværende periode. Ansvaret handler om å ruste kommunene for

framtiden. Dette gir dere som tillitsvalgte og politiske ledere en unik mulighet til å forme framtidens Kommune-Norge. Jeg ønsker dere til lykke med arbeidet.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Aust-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus, Damsveien 1	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Statens Hus, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710, Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vest-Agder	Postboks 513 Lundsiden	4605	KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO

Statusbilde for Ibestad kommune

Formålet med statusbildet er å gi en oversikt over hvor kommunen står i dag når det gjelder demografisk utvikling, økonomisk status og kommunens rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena, i henhold til følgende kriterier:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Dokumentet er utarbeidet av administrasjonen i Ibestad kommune i samarbeid med fylkesmannen.

Greier Ibestad kommune å levere de tjenestene befolkningen i Ibestad har krav på og ønsker?

Hva mister vi dersom vi sier ja til en storkommune?

Når store beslutninger skal fattes er det en fordel å ha best mulig informasjon. Vi håper derfor dette dokumentet vil gi innbyggerne i Ibestad kommune faktainformasjon, slik at den enkelte har et faktabasert grunnlag å ta beslutninger på.

Rådmannen i Ibestad kommune

Innhold

Forord	4
Sammendrag	5
1 Demografiske og sosioøkonomiske forhold	8
1.1 Befolkningsutvikling 1990-2014 og prognose frem til 2040	8
1.2 Befolknings sammensetning 1990-2040	10
1.3 Bosettingsmønster internt i kommunen	11
1.4 Flyttemønster	12
1.5 Levekår	13
1.6 Avstander og kommunikasjoner	14
2 Kommuneøkonomi	15
2.1 Økonomisk status og utvikling	15
2.2 Enhetskostnader innenfor tjenestene	22
2.3 Eiendomsskatt, gebyrer og avgifter	24
3 Kommunens rolle som tjenesteyter	28
3.1 Kommunens organisering	28
3.1.1 Organisasjonskart	28
3.1.2 Interkommunalt samarbeid	29
3.1.3 Tverrsektorielt samarbeid i kommunen	30
3.2 Planlegging, administrasjon og virksomhetsstyring	30
3.3 Barnehage	35
3.4 Grunnskole	37
3.5 Barnevern	40
3.6 Sosiale tjenester i Nav	41
3.7 Pleie og omsorg og kommunehelse	43
3.7.1 Pleie- og omsorgstjenesten	43
3.7.2 Kommunehelse	46
3.7.2.1 Fastlege- og legevaktordning	46
3.7.2.2 Forebygging: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	47
3.7.2.3 Psykisk helsearbeid og rusarbeid	47

3.7.3	Samhandlingsreformen	47
3.8	Landbruk.....	49
3.9	Tekniske tjenester	51
3.10	Kultur og kirke	51
4	Kommunens rolle som myndighetsutøver	53
5	Kommunens rolle som samfunnsutvikler.....	55
6	Kommunen som demokratisk arena	60

Forord

Er Ibestad kommune i stand til å ivareta de oppgavene som er lagt til kommunen og hva bør vi eventuelt endre på for å bli bedre. Har vi den økonomiske styrken som skal til for å greie å gjennomføre de eventuelle nødvendige endringene. Er Ibestad kommune kapabel av å være en god samfunnsutvikler? Dette er de store spørsmålene administrasjonen ønsker å avdekke med dette statusbildet.

Regjeringen ønsker å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner. Målet er et lokaldemokrati som kan ivareta velferd og sikre verdiskapning og trivsel. Regjeringen er opptatt av at kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter. Regjeringens mål for en ny kommunereform er følgende:

- 1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne**
- 2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling**
- 3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner**
- 4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver**

Ved behandlingen av kommunereformen 18. juni 2014 sluttet Stortinget seg til Regjeringens mål.

Et første steg i prosessen med å utrede mulige sammenslåinger er å skaffe en oversikt over hvor Ibestad kommune står i dag. Å kartlegge styrker, svakheter og de viktigste utfordringene som kommunen står overfor vil være nyttig uansett hva fremtiden måtte bringe.

Sammendrag

Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Regjeringen sier: Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

Rådmannen sier:

Ibestad kommune vil ikke kunne tilby sine innbyggere det samme tilbudet som en større kommune med bedre kapasitet, kompetanse og økonomi. Årsaken til dette er flere. Små samfunn som Ibestad kommune er ikke attraktive for mange typer av kompetanse som vi ønsker å tiltrekke oss, kommunen vil derfor ha utfordringer med å rekruttere gode fagfolk. I en liten kommune vil mange tjenester bli små og spesialiserte, kommunen vil ikke kunne tilby 100 % stillinger noe som igjen virker negativt inn med hensyn til rekrutering. Fagmiljøene i en liten kommune som vår blir små og vi ser at aktuelle kandidater søker seg til større enheter. En annen årsak er kommuneøkonomi. Ibestad kommune har begrensede økonomiske midler og vil måtte fokusere innsatsen på lovpålagte kjerneaktiviteter.

Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Regjeringen sier: Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnsikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Rådmannen sier:

Å få til en god og bærekraftig samfunnsutvikling i en liten kommune er en av de vanskeligste oppgavene kommunen har. Ibestad kommune vil ikke være i stand til å løse nasjonale utfordringer med hensyn til samfunnsutvikling. På mikronivå vil Ibestad kommune, på en brukbar måte, kunne ivareta en lokalsamfunnsutvikling. Vi greier å ivareta det vi har, men interne stridigheter mellom bygder og kommuner kan være til hinder for utvikling. Konsekvensen av stridigheter, og manglende evne til å se et helhetlig bilde, kan bli feilinvesteringer og valg av dårligere løsninger. De fleste større prosjekt tilknyttet samfunnsutvikling er avhengig av finansiering fra stat/fylke, gode lokale prosjekt vil måtte konkurrere mot andre prosjekt i regionen. Den helhetlige og samordnede regionale utviklingen er vanskelig å få til, ettersom ingen kommuner ser til nabokommunene når de planlegger prosjekt, jobber med samfunnsutvikling og strever med å få arbeidsplasser til sin kommune.

Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Regjeringen sier: Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og nærings sammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

Rådmannen sier:

Med de økonomiske rammene Ibestad kommune rår over, har kommunen et svært begrenset handlingsrom. Når Rådmannen har fremlagt forslaget til neste års budsjett, er det basert på de lovpålagte tjenestene kommunen skal levere. De midlene politikerne kan omprioritere er i størrelsesorden 1-3 % av det totale budsjettet. Der politikerne har mulighet til å ta store beslutninger og å styre utviklingen i kommunen, er på investeringsprosjekter. Så lenge Ibestad kommune er økonomisk i stand til å låne penger og på den måten å skape utvikling, vil lokalpolitikere har en viktig rolle. Kommunen er lovpålagt å levere en hel del tjenester, men vi har ikke den økonomiske ryggraden til å absorbere uforutsette hendelser. Uforutsette hendelser, av økonomisk karakter, får konsekvenser for kommunen. Vi bor i et næringsfattig område, og som en konsekvens av dette blir kommunal sektor en stor og dominerende arbeidsgiver. Statlige pålegg uten medfølgende finansiering, samt endringer i rammebetingelsene utgjør en risiko.

Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver

Regjeringen sier: Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferds-politikk i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Rådmannen sier:

Ingen vil være bedre til å ivareta lokaldemokratiet for befolkningen i Ibestad enn Ibestad kommune. I dag har Ibestad kommune ca. 1.000 stemmeberettigede og kommunestyret består av 19 representanter. Det er med andre ord ca. 53 stemmer bak hver kommunestyrerepresentant. I en tenkt storkommune vil det være omtrent 32.000 stemmeberettigede og et kommunestyre bestående av ca. 40 representanter. Det betyr at det vil være ca. 800 stemmer bak hver kommunestyre-representant. Ibestad sin stemme i en storkommune vil bli marginal, men det betyr ikke nødvendigvis at Ibestad sin rolle i en storkommune blir liten. Vi har attributter som vil være svært viktig i en storkommune, det være seg, men ikke begrenset til: kystlinje, ledige areal, mineraler, natur og arbeidskraft. Da må en stole på at de folkevalgte i en eventuell storkommune har vilje og evne til å se hele kommunen.

Hva mister vi dersom vi sier ja til en storkommune og hva får vi

Dersom lbestad kommune inngår i en storkommune vil lbestad kommune forsvinne, og beboernes tilhørighet til kommunen vil opphøre. Men befolkningen vil fremdeles ha og føle tilhørighet til den bygda de bor i.

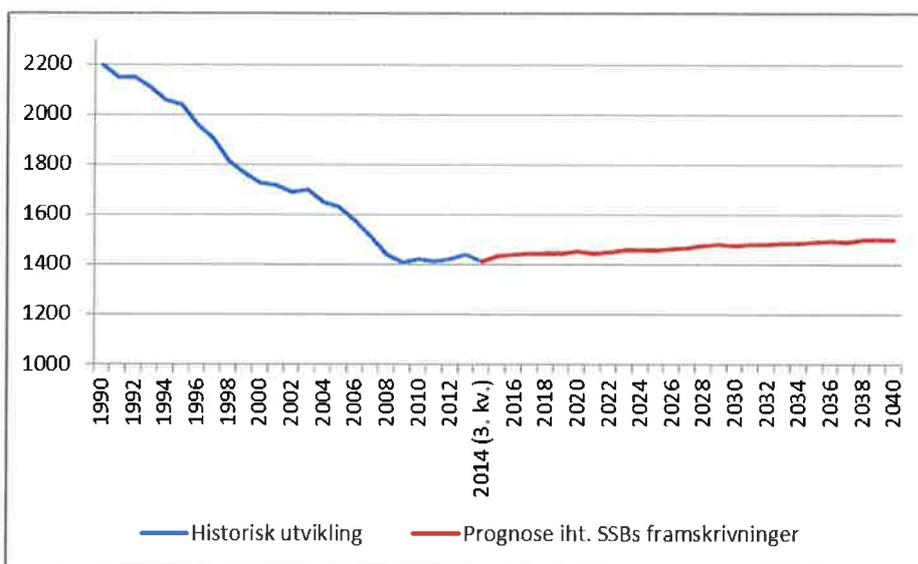
Dersom lbestad kommune inngår i en storkommune vil den lokale politiske selvråderetten forsvinne. Det vil være de politiske organene i den nye storkommunen som legger premissene.

Ut fra prinsippet om at befolkningen skal få tjenester der befolkningen bor, vil 90-95 % av eksisterende arbeidsplasser forbli slik som i dag, selv om vi inngår i en storkommune. Hva det endelige resultatet blir, avhenger av den politiske forhandlingsprosessen.

Hvilke nye muligheter og hvilke nye tjenester en ny storkommune kan tilby, vil bli presentert i et eget dokument, ettersom det ligger utenfor rammen for administrasjonen i lbestad kommune sitt arbeid.

1 Demografiske og sosioøkonomiske forhold

1.1 Befolkningsutvikling 1990-2014 og prognose frem til 2040

Figur 1: Folketallsutvikling 1990-2014 (3. kv.) og prognose frem til 2040

Figur 1 viser utviklingen i folketall i kommunen fra 1990 til 2014 (pr. 3. kvartal) og forventet utvikling frem til 2040 basert på SSBs framskrivninger (hovedalternativet, MMMM). Som figuren viser har Ibestad kommune mistet 800 innbyggere i løpet av 24 år. Prognosen de kommende 24 årene indikerer at nedgangen i folketallet har stanset opp og at vi kan forvente å bli liggende på det nivået vi er i dag.

Det forventes at folketallet vil øke i Norge. Den befolkningsveksten som andre opplever, kommer ikke i Ibestad kommune. Skal Ibestad kommune oppleve en mer positiv befolkningsutvikling, og da i all hovedsak av personer i yrkesaktiv alder, må det skapes flere arbeidsplasser i kommunen. Det må også tilrettelegges for stedsuavhengige arbeidsplasser samt gode kommunikasjonsmuligheter, slik at folk kan bo i Ibestad kommune men arbeide i andre kommuner.

Fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring

Innbyggere pr 1.1.1998	1 899
Fødselsoverskudd/-underskudd 1998-2014 (3. kv.)	-346
Netto innvandring til/utvandring fra utlandet 1998-2014 (3. kv.)	127
Netto innenlandsk flytting 1998-2014 (3. kv.)	-257
Beregnet antall innbyggere pr. 30.09.2014	1 423
Faktisk antall innbyggere pr. 30.09.2014 iht. SSBs kvartalsvise statistikk	1 409
Endring i folketallet	-490
Diff. (uforklart, skyldes manglende avstemming i kvartalsvis statistikk fra SSB)	14

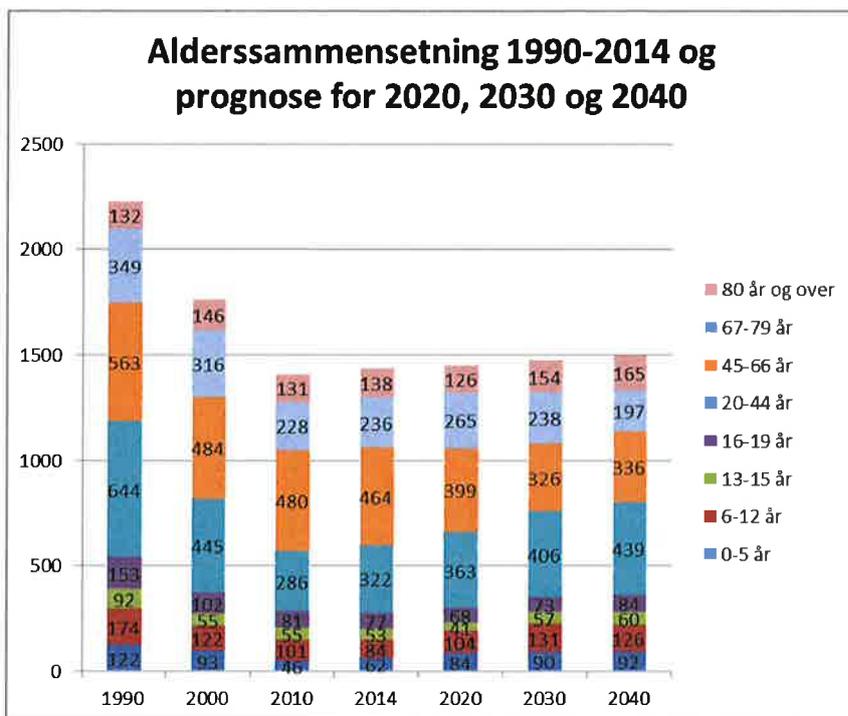
Tabell 1: Befolkningsendringer 1998-2014

Som tabell 1 viser har Ibestad kommune hatt et fødselsunderskudd på 346 personer i perioden 1998 – 2014. Det vil si at det i perioden har dødt 346 flere personer enn det har blitt født. Årsaken til dette kan være at antall innbyggere i reproduktiv alder har blitt redusert med ca. 400 personer i samme tidsperiode mens antall innbyggere over 67 år har blitt redusert med ca. 100 personer. I perioden har Ibestad kommune hatt en netto innvandring fra utlandet på 127 personer, mens 257 flere innbyggere har flyttet fra kommunen enn til kommunen.

Statistisk sentralbyrå hadde beregnet folketallet i Ibestad kommune til å skulle være 1423 i 3. kvartal 2014. Det eksakte tallet var 1409 innbyggere, med andre ord så kan vi anta at prognosene som kommer fra statistisk sentralbyrå stemmer rimelig godt med virkeligheten.

1.2 Befolkningssammensetning 1990-2040

Figur 2 viser alderssammensetningen i kommunen i 1990, 2000, 2010 og 2014, og prognosene i 2020, 2030 og 2040, i absolutte størrelser, basert på SSBs framskrivinger.

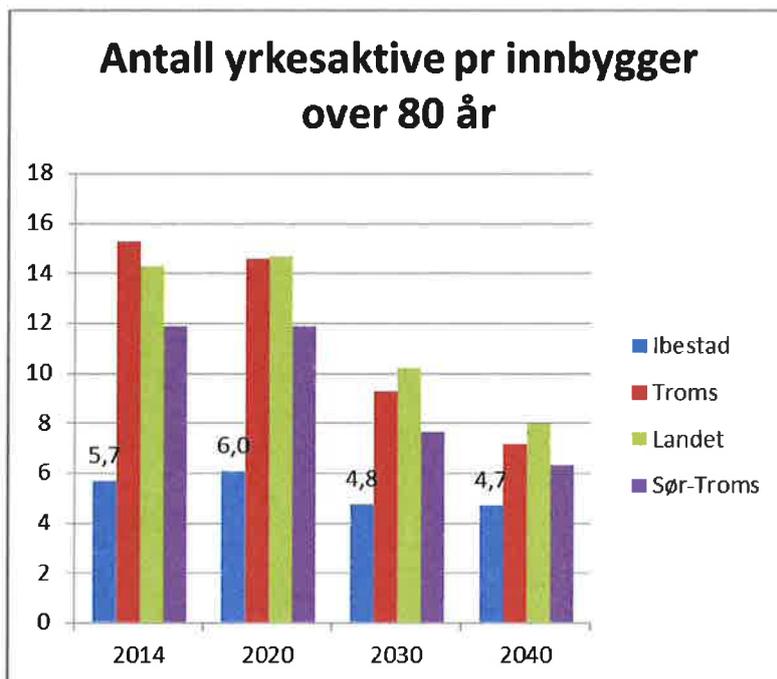
Figur 2: Befolkningssammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – absolutte tall

Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år

Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år sier noe om alderssammensetningen i lbestad kommune. Det sier også noe om hvor sårbar vi er. Antall innbyggere i yrkesaktiv alder forteller om produksjonskapasiteten i en befolkning, økonomisk verdiskapingsevne og om potensielt inntektsgrunnlag i en økonomi. Målt opp mot størrelsen på aldersgruppene som vanligvis står utenfor yrkesaktiv alder, - barn, unge og eldre, kan andelen i yrkesaktiv alder uttrykke en "omsorgsbrøk" eller "forsørgeevne", og slik sett uttrykke en kommune sin evne til å finansiere velferdstjenestene.

Statistisk sentralbyrå sine prognoser viser at «forsørgeren» til lbestad kommune er svak, den vil bli svakt bedre frem til år 2020, for så å bli betydelig svekket.

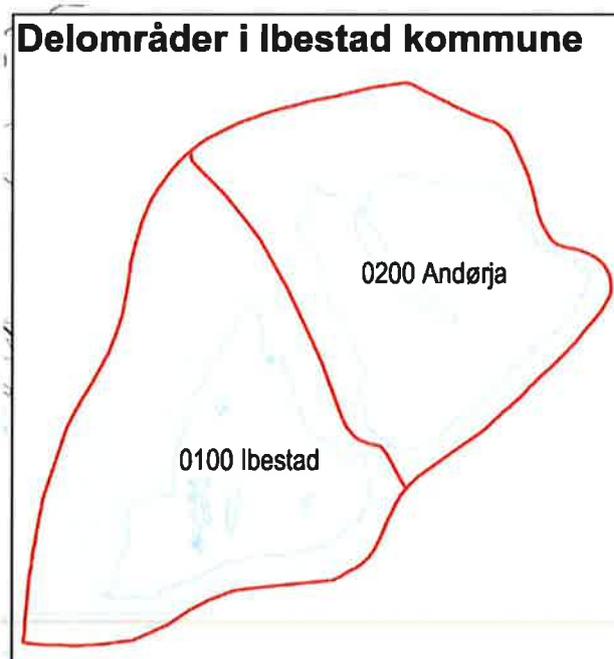
Skal lbestad kommune evne å finansiere velferdstjenestene må vi få en betydelig tilflytting av innbyggere i yrkesaktiv alder. Dette er en av de største utfordringene lbestad kommune står over for.

Figur 3: Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år

1.3 Bosettingsmønster internt i kommunen

Ibestad kommune er delt inn i to delområder: Ibestad (skal være Rolla) og Andørja.

Kart 1: Delområder i kommunen

Tabell 2 viser befolkningsutvikling i de to delområdene i kommunen fra 2000 til 2014, samt utviklingen i det som iht. SSBs statistikk er tettstedet Rolla.

	2000	2005	2010	2014	Endring 2000-2014		Endring 2010-2014	
Delområde Rolla	1076	1020	870	926	-150	-13,9 %	56	6,4 %
Delområde Andørja	687	628	537	506	-181	-26,3 %	-31	-5,8 %
Uoppgitt		1	1	4	4			
Rolla (tettsted)	472	473	423	464	-8	-1,7 %	41	9,7 %
Hele kommunen	1763	1649	1408	1436	-327	-18,5 %	28	2,0 %

Tabell 2: Befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen

Bosetningsmønsteret i kommunen viser at både Rolla og Andørja mistet mange beboere i perioden 2000 – 2010. Etter 2010 har befolkningen på Rolla stabilisert seg og viser en liten økning, mens det fremdeles er en nedgang på Andørja. Det er i all hovedsak tettstedet Hamnvik som vokser.

1.4 Flyttemønster

Tabellen under viser innflytting til og utflytting fra kommunen i perioden 2000-2013, både totalt og internt i regionen.

Kommune	Totalt for årene 2000-2013 sett under ett				Internt i regionen for årene 2000-2013 sett under ett				
	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Endring i folketallet	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Andel av total innflytting fra kommuner i regionen	Andel av total utflytting til kommuner i regionen
Harstad	12 880	14 480	-1 600	1 403	2 748	2 404	344	21 %	17 %
Kvæfjord	1 852	2 528	-676	-183	976	1 074	-98	53 %	42 %
Skånland	1 814	2 213	-399	-170	843	877	-34	46 %	40 %
Ibestad	785	930	-145	-327	283	335	-52	36 %	36 %
Gratangen	734	974	-240	-208	123	151	-28	17 %	16 %
Lavangen	528	554	-26	-41	143	94	49	27 %	17 %
Salangen	1 231	1 984	-753	-129	195	245	-50	16 %	12 %
Lødingen	1 122	1 789	-667	-218	172	224	-52	15 %	13 %
Tjelvsund	952	1 204	-252	-273	439	471	-32	46 %	39 %
Evenes	891	1 083	-192	-129	215	262	-47	24 %	24 %
SUM	22 789	27 739	-4 950	-275	6 137	6 137	0	27 %	22 %

Tabell 3: Flyttemønster i kommunen og regionen

Tabellen viser at det i perioden har vært netto utflytting fra kommunen. 36 % av innflyttingen til kommunen har kommet fra andre kommuner i regionen, og 36 % av utflyttingen har vært til andre kommuner i regionen.

1.5 Levekår

Tabellen under visse ulike levekårsindikatorer i kommunen.

	Andel skilte og separerte 16-66 år	Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	Andel uføre-pensjonister 16-66 år	Andel enslige innbyggere 80 år og over	Andel innvandrerbefolkning	Andel innvandrerbefolkning 0-16 år
Ibestad	11,4 %	1,2 %	18,5 %	52,2 %	7,8 %	12,6 %
Troms	10,1 %	2,0 %	9,5 %	68,5 %	9,2 %	7,9 %
Landet	11,0 %	1,7 %	8,8 %	65,8 %	14,9 %	14,6 %
Sør-Troms	10,5 %	2,0 %	12,0 %	75,3 %	8,5 %	8,7 %

Tabell 4: Levekårsstatistikk, 2013

Ibestad kommune har en betydelig høyere andel uføre – pensjonister i alderen 16-66 år, enn sammenlignbare kommuner.

Tabellen under viser utdanningsnivået i kommunen, som andel av innbyggerne 16-66 år som har hhv. utdanning på grunnskole-, videregående skole- og universitets- og høyskolenivå.

	Grunnskolenivå	Videregående skolenivå	Universitets- og høyskolenivå (kort og lang)
Ibestad	38,2	46,1	15,8
Troms	31,2	39,8	29,0
Landet	27,9	41,7	30,4
Sør-Troms	30,5	42,8	26,6

Tabell 5: Utdanningsnivå i kommunen (prosentandel av innbyggere 16-66 år)

Tabell 5 viser at Ibestad kommune har en stor andel av befolkningen, i arbeidsaktiv alder, som bare har utdanning på grunnskolenivå. Dersom vi sammenligner oss med regionen Sør-Troms har Ibestad kommune 7,7 % flere innbyggere med bare utdanning på grunnskolenivå. Andelen av befolkningen, i arbeidsaktiv alder, som bare har utdanning på videregående skolenivå ligger også betydelig høyere i Ibestad kommune enn i kommunene rundt oss. Når vi ser på andelen av befolkningen, i arbeidsaktiv alder, som har utdanning på universitets- og høyskolenivå ligger Ibestad kommune urovekkende lavt.

Dette er en stor utfordring da Ibestad kommune er avhengig av høyt utdannede og dyktige medarbeidere, for å kunne gi befolkningen best mulig tjenester. Det er også utfordrende med hensyn til det faktum at Ibestad kommune er avhengig av kompetanse for å få til en positiv samfunnsutvikling.

1.6 Avstander og kommunikasjoner

Tabellen under viser reisetid i minutter mellom kommunesentrene i kommunene i regionen.

Kommune	Harstad	Kvæfjord	Skånland	Ibestad	Gratangen	Lavangen	Salangen	Lødingen	Tjeldsund	Evenes
Harstad		22	34	89	89	114	132	75	60	53
Kvæfjord	22		49	110	105	129	147	91	76	69
Skånland	34	49		112	67	86	104	58	32	26
Ibestad	89	110	112		99	67	47	154	139	142
Gratangen	89	105	67	99		34	52	113	88	48
Lavangen	114	129	86	67	34		19	138	100	61
Salangen	132	147	104	47	52	19		156	118	79
Lødingen	75	91	58	154	113	138	156		84	77
Tjeldsund	60	76	32	139	88	100	118	84		40
Evenes	53	69	26	142	48	61	79	77	40	

Tabell 6: Reisetid i minutter mellom kommunesentre i regionen (kilde: [Visveg på vegvesen.no](http://visveg.paa.vegvesen.no))

Korteste reisetid mellom kommunesenteret i Ibestad kommune og kommunesenteret i annen kommune, er til Salangen. Reisetiden er beregnet til 47 minutter og vi er ikke avhengige av ferge. Fra Hamnvik til Harstad er reisetiden beregnet til 89 minutter og en er avhengig av ferge.

2 Kommuneøkonomi

2.1 Økonomisk status og utvikling

Inntekter 2013

- Brutto driftsinntekter 2013 er 162,5 mill. kr.
- Frie inntekter 2013 er 99,0 mill. kr.

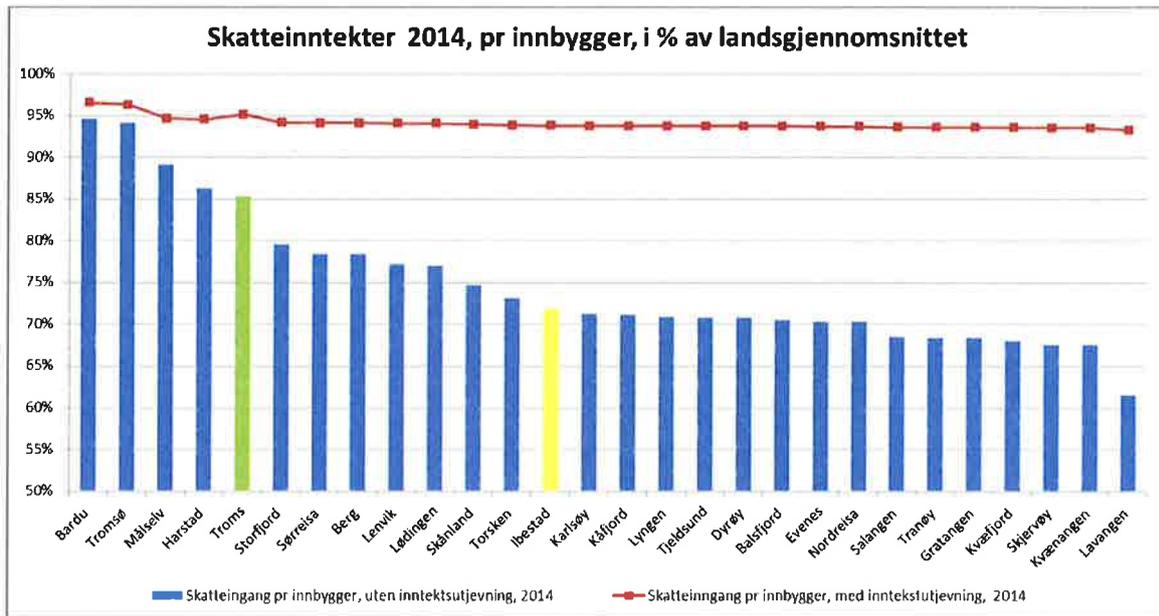
Ibestad kommune har som de andre Troms-kommunene et høyere inntektsnivå pr innbygger enn landsgjennomsnittet. Kommunens frie inntekter (dvs. rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og evt. inntekter fra naturressursskatt, eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) er 18 % høyere enn landsgjennomsnittet, selv når en ser bort fra de ekstra overføringene kommunene får som følge av at den har et relativt stort utgiftsbehov (som er 35,7 % høyere enn landsgjennomsnittet).

Tabellen under viser prosentvis sammensetningen av kommunens brutto driftsinntekter i 2013.

Prosentvis fordeling av brutto driftsinntekter, 2013				
Inntekter	Ibestad	Landet uten Oslo	Troms	Sør-Troms
Brukerbetalinger	4,4 %	3,9 %	4,2 %	3,9 %
Andre salgs- og leieinntekter	4,7 %	10,4 %	10,4 %	9,0 %
Overføringer med krav til motytelse	21,1 %	13,6 %	15,6 %	16,2 %
Rammetilskudd	45,1 %	32,8 %	36,7 %	37,6 %
Andre statlige overføringer	5,6 %	2,9 %	3,7 %	7,3 %
Andre overføringer	2,1 %	0,5 %	0,3 %	0,3 %
Skatt på inntekt og formue	15,8 %	32,7 %	26,2 %	23,3 %
Eiendomsskatt	1,1 %	2,8 %	2,8 %	2,4 %
Andre direkte og indirekte skatter	0,0 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %
SUM BRUTTO DRIFTSINTEKTER	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 7: Prosentvis fordeling av brutto driftsinntekter, 2013

Figur 4 viser skatteinntangen for 2014, pr innbygger, i prosent av landsgjennomsnittet.

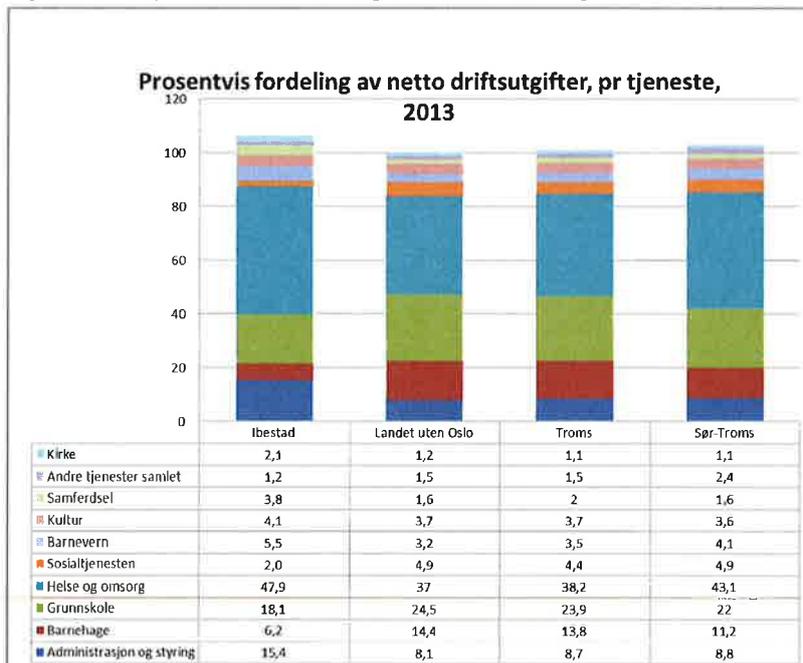

Figur 4: Skatteinntekter pr innbygger i prosent av landsgjennomsnittet, 2014

Ibestad kommune har i 2014 en skatteinntang pr innbygger (før inntekstutjevning) som er 71,8 % av landsgjennomsnittet. Gjennom inntekstutjevningen heves skatteinntektene til kommunen til 93,8 % av landsgjennomsnittet. Samlet har Troms-kommunene skatteinntekter før og etter inntekstutjevning på henholdsvis 85,3 % og 95,1 % av landsgjennomsnittet.

Utgifter 2013– fordeling pr sektor

Figur 5 viser prosentvis fordeling av netto driftsutgifter i kommunen i 2013.

Figur 5: Prosentvis fordeling av netto driftsutgifter, pr tjeneste, 2013

Figur 5 viser at lbestad kommune bruker forholdsvis mye mer enn de vi sammenligner oss med til administrasjon og styring (6,6 %). Årsaken til det kan være at kommunen har valgt å organisere seg med seksjonsledere. Noe som i all rapportering slår ut med høye administrasjonskostnader, selv om seksjonslederne i realiteten hovedsakelig fungerer som saksbehandlere.

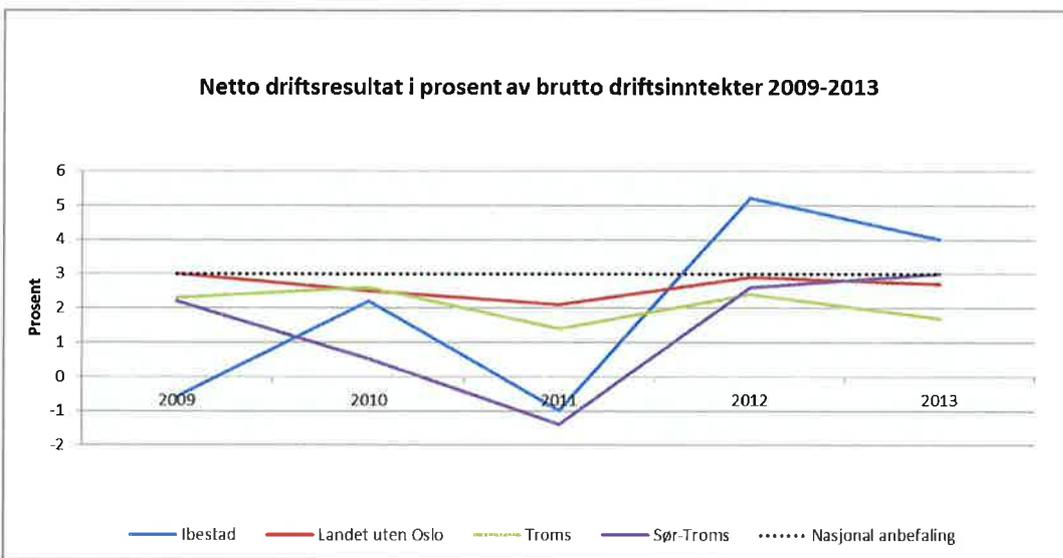
Den samme figuren viser også at lbestad kommune bruker betydelig flere ressurser innen sektoren helse og omsorg. Det må sees i sammenheng med befolkningssammensetningen og det faktum at kommunen har en større andel eldre enn andre kommuner. Men det behøver ikke å være den eneste grunnen. En årsak kan være at vi har valgt å organisere sektoren svært institusjonell, med en tung satsning på sykehjem – som er svært kostbart – og mindre satsning på alternativ omsorg.

Den prosentvise fordelingen av netto driftsutgifter viser at lbestad kommune bruker 5 % mindre enn andre kommuner i Sør-Troms til barnehagedrift. Dette må igjen sees i sammenheng med det faktum at vi har færre barn i barnehagealder enn de kommunene vi sammenligner oss med.

Økonomisk soliditet – netto driftsresultat, lånegjeld, disposisjonsfond

I dette avsnittet vises utviklingen i netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter. For årene 2009-2013 er det benyttet KOSTRA-tall for kommunen som konsern (dvs. inkl. kommunale foretak og IKS), mens evt. tall for 2014-2018 er hentet fra kommunens budsjett og økonomiplan som kun har i seg «kommunekassen».

Figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat i kommunen.

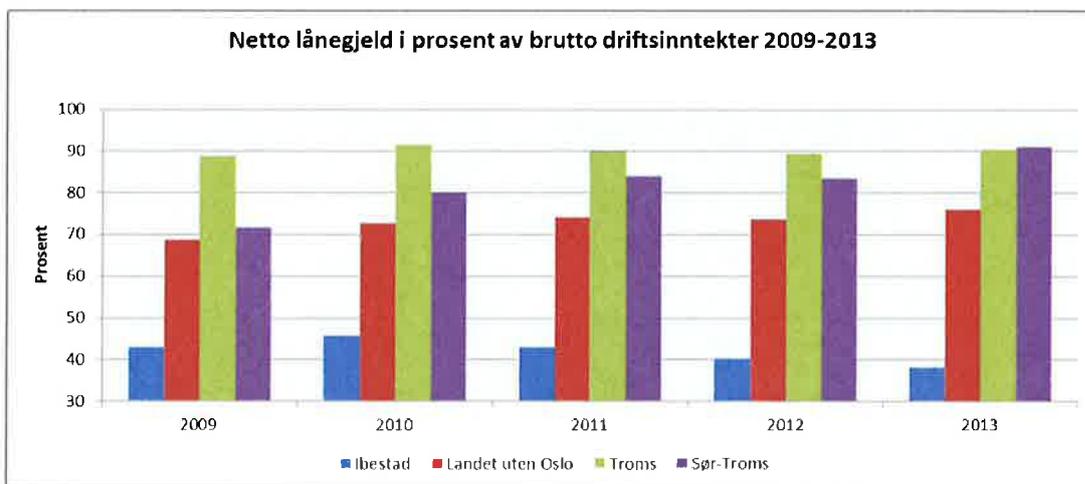
Figur 6 : Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2013

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet. Regjeringen mener at netto driftsresultat over tid bør ligge på rundt 1,75 % av brutto

driftsinntekter for å ha en sunn og robust kommuneøkonomi. Måltallet ble nedjustert fra 3 % i 2014 som følge av at momskompensasjon fra investering ikke lenger kan føres i driftsregnskapet.

Driftsresultatet for 2014 viste et overskudd på kr. 177.000,-, etter at et premieavvik på pensjonsinnbetalinger ble inntektsført med 6.1 millioner kroner. Det reelle resultatet er derfor et merforbruk, eller underskudd, på ca. 6 millioner kroner. Som en konsekvens av dette har Ibestad kommune i 2015 måttet redusere antall ansatte med 8,5 årsverk. Dette er en svært uheldig og uønsket situasjon, da vi vet at dette vil gå ut over de tjenestene vi tilbyr innbyggerne.

Figur 7 viser utvikling i netto lånegjeld.

Figur 7: Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2013

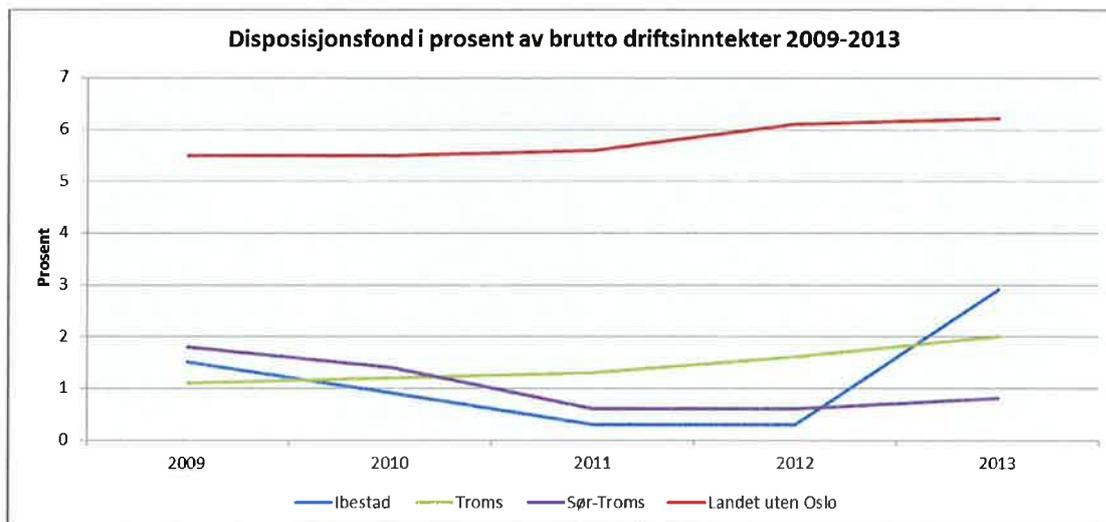
I KOSTRA er netto lånegjeld definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlings lån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Indikatoren inkluderer også selvfinansierende lån i VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon) og lånegjeld knyttet til rentekompensasjonsordninger.

I kommunenes budsjett og økonomiplan er det satt opp bruk av lånemidler, og det skilles ikke mellom tidligere opptatt, men ubrukte lånemidler og nytt låneopptak. Dette gjør at netto lånegjeld for årene 2014-2018 ikke tar hensyn til dette.

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er ansett som et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden.

Selv om Ibestad kommune i perioden 2009 – 2013 kan vise til en svært komfortabel situasjon med hensyn til netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, vil dette endre seg i de kommende årene. Ibestad kommune er i ferd med å bygge ny barne- og ungdomsskole, det er vedtatt å bygge ut fibernett i kommunen samt at det utredes nye omsorgsboliger og sykehjem. Det vil også bli nødvendig å vurdere bygging av ny barnehage. Summen av disse investeringene vil endre lånegjelden til Ibestad kommune betraktelig og vi vil komme på nivå med de andre kommunene i Sør-Troms.

Figur 8 viser disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter.

Figur 8: Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2013

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift.

Som en konsekvens av at Ibestad kommune ikke fordeler pensjonspremieavvik over flere år, men innbetaler premieavviket det påfølgende år, ble kommunens disposisjonsfond i sin helhet benyttet til å dekke inn pålagt innbetaling i 2015. Konsekvensen av dette er at Ibestad kommune ikke lenger har frie midler tilgjengelig i disposisjonsfond. Ibestad kommune har derfor liten eller ingen buffer for negative avvik i sin løpende drift for kommende år.

Tabellen under viser pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter.

Pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter

	2009	2010	2011	2012	2013
Ibestad	135,9%	132,5%	135,1%	131,4%	138,4%
Landet uten Oslo	94,7%	98,2%	106,6%	108,9%	113,9%
Troms	98,7%	103,0%	112,0%	116,6%	122,2%
Sør-Troms	119,2%	123,3%	132,1%	135,2%	140,7%

Tabell 8: Pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter

Pensjonsforpliktelse er løfte om fremtidige pensjonsutbetalinger til ansatte, og kan sees som en del av kommunens langsiktige gjeld.

Neste tabell viser premieavvik i % av brutto driftsinntekter.

Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

	2009	2010	2011	2012	2013
Ibestad	4,3 %	4,2 %	-0,2 %	-0,3 %	1,6 %
Landet uten Oslo	4,7 %	5,3 %	5,3 %	6,8 %	6,0 %
Troms	3,9 %	4,5 %	3,9 %	6,5 %	6,3 %
Sør-Troms	4,5 %	5,7 %	6,2 %	7,6 %	7,8 %

Tabell 9: Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

Dersom kommunene over tid har betalt en pensjonspremie som er høyere enn den beregnede pensjonskostnaden, vil de bygge opp et positivt premieavvik i balansen som skal dekkes inn/utgiftsføres i regnskapet. Flertallet av kommunene i Troms har valgt å gjøre dette over de neste 15/10/7 årene.

Ibestad kommune er en av kommunene i Troms med lavest akkumulert premieavvik, som skyldes at kommunen i motsetning til de fleste andre kommunene i Troms har valgt å ta hele innbetalingen av premieavviket på et år. Positivt fordi vi ikke skyver økonomiske forpliktelser fremfor oss. En utfordring dersom vi ikke har store nok disposisjonsfond til å dekke innbetalingen, ettersom vi da må dekke inn avviket over driftsbudsjettet det påfølgende året.

Tabell viser kommunenes garantiansvar pr. utgangen av 2013.

Kommune	Garantiansvar pr. 31.12.2013	Herav IKS	Garantiansvar i % av brutto driftsinntekter
Tromsø	330 512 270		6,7 %
Harstad	113 049 637	3 992 219	6,1 %
Kvæfjord	10 879 130	1 667 192	2,9 %
Skånland	12 093 150	587 091	4,9 %
Ibestad	28 959 404	587 090	17,8 %
Gratangen	-	-	0,0 %
Lavangen	628 750		0,6 %
Bardu	27 151 279	-	7,3 %
Salangen	15 545 431	-	5,9 %
Målselv	67 213 308	17 965 617	11,4 %
Sørreisa	16 613 591	9 636 025	6,1 %
Dyrøy	8 360 482	3 945 960	6,2 %
Tranøy	5 976 490	5 395 523	3,6 %
Torsken	4 832 620	3 915 960	4,4 %
Berg	22 214 880	3 371 727	21,0 %
Lenvik	72 106 832	27 408 011	6,9 %
Balsfjord	22 028 000	-	4,9 %
Karlsøy	-	-	0,0 %
Lyngen	3 584 875		1,3 %
Storfjord	7 623 697	1 912 500	3,9 %
Gáivuotna Kåfjord	5 492 717		2,5 %
Skjervøy	15 303 558	-	6,0 %
Nordreisa	79 982 088		18,4 %
Kvænangen	198 330		0,1 %
Troms	870 350 519	80 384 915	6,7 %

Tabell 10: Garantiansvar pr 31.12.2013

Rådmannen gjør oppmerksom på at Ibestad kommunes garantiansvar i all hovedsak er knyttet til Ibestad Eiendom AS, som er 100 % eid av kommunen.

Rådmannens vurdering av økonomisk utvikling og status:

Den underliggende økonomiske situasjonen er sårbar og det er fortsatt ikke balanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter, selv om Ibestad kommune har gjennomført en nedbemanning med 8,5 årsverk. Det planlegges ytterligere innsparinger og målsetningen er at driften skal være i balanse i 2017.

Store planlagte investeringer vil gi bedre tjenester og mer effektiv drift, men det vil også føre til en betydelig gjeldsbelastning for kommunen. Kommunens eiendeler i Hålogaland Kraft er ikke omtalt, det bør nevnes at dersom disse kunne realiseres ville Ibestad kommune være gjeldfri selv etter at de store planlagte investeringene er gjennomført.

Den største utfordringen en liten kommune som Ibestad står over for er uforutsigbarhet i tjenestebehovet. Dersom kommunen får en eller to ressurskrevende brukere, utover det som er budsjettert, er det i seg selv nok til å velte kommunebudsjettet.

Fylkesmannens vurdering av økonomisk utvikling og status

Driftsresultatene de siste årene har variert en god del. Det var negativt resultat og et merforbruk på 2,5 millioner kroner i 2011, som kommunen klarte å dekke inn i 2013, og igjen et negativt netto driftsresultat i 2014 på 2,1 %. I 2012 og 2013 hadde kommunen gode driftsresultat. Disposisjonsfondet er pr. 2014 på 3,2 % av brutto driftsinntekter. Her har det vært en positiv utvikling de seineste årene.

Ibestad kommune er en av kommunene i Troms med lavest akkumulert premieavvik, som skyldes at kommunen i motsetning til de fleste andre i Troms har amortisert opparbeidete premieavvik over ett år, og ikke 15/10 år.

Den underliggende økonomiske situasjonen er imidlertid sårbar, og det er fortsatt ikke balanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Dette har sammenheng med en negativ befolkningsutvikling, men utviklingen de siste årene her har vært mer positiv. Kommunen har den laveste lånegjelden av alle kommunene i Troms 2014, med 42,6 % (landsgjennomsnittet er 78,7 %). På den annen side har kommunen et forholdsvis stort garantiansvar.

2.2 Enhetskostnader innenfor tjenestene

Kommune	Brutto driftsutgifter pr barn i kommunal barnehage, 2013	Brutto driftsutgifter til grunnskolesektor pr .elev, 2013	Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner, 2013	Brutto driftsutgifter per barn med undersøkelse/titak, 2013	Brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester, 2013	Brutto driftsutgifter pr kommunal plass i institusjon,	Brutto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelse
Lødingen	154 923	110 012	68 830	40 977	439 814	708 906	4 131
Tjeldsund	177 673	172 748	46 429	135 714	164 463	1 260 944	4 098
Evenes	149 260	115 220	45 741	125 650	244 111	954 500	3 978
Tromsø	170 680	110 427	91 270	48 986	258 442	1 040 273	2 186
Harstad	166 657	108 427	64 893	55 442	239 564	1 027 991	2 514
Kvæfjord	132 364	152 594	49 698	49 620	564 607	933 317	4 098
Skånland	165 339	133 000	42 297	53 432	189 900	839 720	3 720
Ibestad	178 093	154 071	31 488	2 222	122 892	1 130 438	5 100
Gratangen	171 154	154 430	57 286	68 100	222 269	881 318	5 473
Lavangen	194 684	157 818	49 486	643	178 106	738 800	6 312
Bardu	188 887	127 298	83 277	44 846	137 213	1 106 659	6 964
Salangen	168 702	121 670	64 116	15 474	247 921	828 929	5 808
Målselv	135 693	115 938	73 510	38 932	175 182	1 009 493	4 703
Sørreisa	168 046	103 120	36 132	28 451	301 144	1 091 276	5 266
Dyrøy	151 902	143 233	66 321	27 714	167 242	848 080	4 254
Tranøy	135 595	134 630	41 962	37 750	250 607	981 231	5 384
Torsken	187 281	189 872	48 333	83 286	116 041	763 030	5 502
Berg	195 821	185 500	58 361	17 731	183 435	756 950	4 679
Lenvik	168 337	108 373	89 483	31 448	213 253	920 057	5 542
Balsfjord	156 621	134 326	50 977	23 605	199 973	879 535	3 745
Karlsøy	177 114	159 560	36 075	37 306	182 113	1 232 846	4 970
Lyngen	178 730	150 213	68 934	42 707	246 318	998 346	7 499
Omasvuotna Storfjord							
Omasvuonon	158 839	133 183	81 950	76 353	253 042	1 103 444	4 354
Gáivuotna Kåfjord	172 436	167 265	52 371	31 860	192 376	1 078 167	4 554
Skjervøy	182 609	129 457	29 461	21 857	193 543	892 194	4 024
Nordreisa	142 634	139 170	41 023	49 050	225 475	889 000	3 529
Kvænangen	205 953	170 725	29 020		227 422	1 000 074	7 957
Troms	166 530	118 431	70 559	42 539	237 920	981 781	3 394
Landet u/ Oslo	163 400	107 996	83 696	41 099	223 081	977 884	2 740
Tromsø og omegn	169 894	113 375	85 527	45 928	246 145	1 023 638	2 377
Sør-Troms	164 822	118 985	59 926	43 090	265 307	967 247	3 250
Midt-Troms	163 053	117 193	68 974	34 146	197 305	946 775	5 428
Nord-Troms	165 294	145 047	45 216	45 152	221 850	967 640	4 933

	Enhetskostnader større eller lik gjennomsnittet i Troms
	Enhetskostnader mindre enn gjennomsnittet i Troms

Tabell 11: Enhetskostnader pr. bruker/mottaker, kommuner i Troms, 2013

Produktivitet er et uttrykk for hvor effektivt kommunen produserer sine tjenester og blir vanligvis målt som kostnad pr «bruker» (enhetskostnader målt ved brutto driftsutgifter pr. bruker/mottaker, dvs. ikke fratrukket tilhørende inntekter).

Tabell 11 viser at Ibestad kommune ikke evner å drifte billigere enn andre. Dersom vi sammenligner oss med regionen vi ligger i, Sør-Troms, viser figuren følgende:

Brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage: 7,5 % dyrere i Ibestad kommune

Brutto driftsutgifter til grunnskolesektor per elev: 22,8 % dyrere i Ibestad kommune

Brutto driftsutgifter per kommunal plass i institusjon: 14,4 % dyrere i Ibestad kommune

Brutto driftsutgifter per innbygger, kommunal helse: 36,3 % dyrere i Ibestad kommune

Årsakene til at lbestad kommune drifter dyrere enn andre sammenlignbare kommuner innenfor ovenfor nevnte områder kan være mange og i mange tilfeller forståelig. Men uansett forklaring så er utfordringen for lbestad kommune om vi har råd til dette. lbestad kommune vil måtte, om vi går inn i en storkommune eller ei, tenke nytt. Det må lages en strategi for hva vi vil og hvordan vi skal komme dit.

lbestad kommune bygger nå ny barne- og ungdomsskole for å kunne gi barna et bedre skoletilbud, øke fleksibiliteten og få til en effektivisering. Må vi gjøre ytterligere endringer for å minske kostnadsgapet til kommunene vi sammenligner oss med? Bruker vi ressursene feil, ettersom driftsutgiftene til grunnskolesektor per elev er 22,8 % høyere i lbestad kommune enn i sammenlignbare kommuner?

lbestad kommune utreder en ny omsorgsplan, der vi ser på muligheten av å endre dagens ordning med institusjonalisering av beboerne til en mer helhetlig omsorgstjeneste. Målet er å kunne gi bedre tjenester, men også å spare penger. Hvorfor koster en kommunal plass i institusjon 14,4 % mer i lbestad kommune enn i andre sammenlignbare kommuner? Har vi noe å lære av andre?

lbestad kommune sliter med å få tilsatt gode og stabile kommuneleger. Konsekvensen av å drifte med vikarleger er at innbyggerne får et dårligere tilbud til en pris som ligger 36,3 % høyere enn i de kommunene vi sammenligner oss med. Dette er en situasjon vi ikke kan leve med og der vi må finne en permanent god løsning.

2.3 Eiendomsskatt, gebyrer og avgifter

Kommune	Satser eiendomsskatt 2015		Inntekt eiendomsskatt 2013		
	Eiendomsskatt, verker og bruk/nærings (promille)	Eiendomsskatt, bolig (promille)	Eiendomsskatt, totalt (1000 kr)	Eiendomsskatt, annen eiendom (1000 kr)	Eiendomsskatt, boliger og fritidseiendommer (1000 kr)
Lødingen	0	0	-	-	-
Tjeldsund	7	0	701	701	-
Evenes	7	0	2 670	2 670	-
Tromsø	5,4	3	134 359	36 277	98 082
Harstad	7	4,66	66 315	24 060	42 255
Kvæfjord	4	4	-	-	-
Skånland	7	0	1 167	1 167	-
Ibestad	2	2	1 771	561	1 210
Gratangen	7	0	269	269	-
Lavangen	6	0	141	141	-
Bardu	7	5	24 601	22 997	1 604
Salangen	6	6	4 463	474	3 989
Målselv	7	7	22 833	9 059	13 774
Sørreisa	0	0	-	-	-
Dyrøy	0	0	-	-	-
Tranøy	3	3	2 375	411	1 964
Torsken	7	5,5	2 180	974	1 206
Berg	7	5,5	3 571	2 679	892
Lenvik	5,5	5	13 775	3 236	10 539
Balsfjord	7	7	22 141	7 408	14 733
Karlsøy	7	7	8 810	6 666	2 144
Lyngen	5	5	6 326	1 387	4 939
Storfjord	7	0	8 256	8 256	-
Gáivuotna Kåfjord	7	0	6 680	6 680	-
Skjervøy	7	7	7 399	960	6 439
Nordreisa	7	7	15 289	3 660	11 629
Kvænangen	7	0	6 227	6 227	-

Tabell 12: Eiendomsskatt- satser og inntekter

Tabellene på de neste sidene viser variasjon i gebyr for ulike tjenester i kommunene i Troms samt Lødingen, Tjeldsund og Evenes.

Foreldrebetaling barnehage, 2013 (Rapporteringsår + 1)		
	Månedssats	Kostpenger per måned 100 % fulltidsopphold
1851 Lødingen	2 330	300
1852 Tjeldsund	2 405	200
1853 Evenes	2 208	197
1902 Tromsø	2 405	250
1903 Harstad	2 405	246
1911 Kvæfjord	2 180	225
1913 Skånland	2 405	170
1917 Ibestad	2 405	200
1919 Gratangen	2 052	278
1920 Lavangen	1 921	258
1922 Bardu	2 405	284
1923 Salangen	2 405	400
1924 Målselv	2 405	250
1925 Sørreisa	2 405	125
1926 Dyrøy	2 405	310
1927 Tranøy	2 405	273
1928 Torsken	2 405	250
1929 Berg	1 750	250
1931 Lenvik	2 405	270
1933 Balsfjord	2 405	320
1936 Karlsøy	2 405	300
1938 Lyngen	2 330	303
1939 Omasvuotna Storfjord Omasvuonon	2 105	300
1940 Gáivuotna Kåfjord	2 330	300
1941 Skjervøy	2 405	300
1942 Nordreisa	2 330	253
1943 Kvænangen	2 330	220

Foreldrebetaling SFO, 2013		
	Ukentlig oppholdstid 20 timer (kr/mnd)	Ukentlig oppholdstid 10 timer (kr/mnd)
1851 Lødingen	1 857	400
1852 Tjeldsund	..	782
1853 Evenes	2 351	1 800
1902 Tromsø	2 467	1 615
1903 Harstad	2 249	1 239
1911 Kvæfjord	1 945	705
1913 Skånland	1 900	1 270
1917 Ibestad	..	542
1919 Gratangen	2 185	1 120
1920 Lavangen	1 522	787
1922 Bardu	1 774	769
1923 Salangen	1 965	1 180
1924 Målselv	1 873	1 204
1925 Sørreisa	2 330	1 600
1926 Dyrøy	..	1 000
1927 Tranøy	1 680	840
1928 Torsken	..	1 160
1929 Berg	1 200	800
1931 Lenvik	2 275	1 560
1933 Balsfjord	2 282	1 663
1936 Karlsøy	1 635	845
1938 Lyngen	1 917	1 052
1939 Omasvuotna Storfjord Omasvuonon	1 776	888
1940 Gáivuotna Kåfjord	1 617	764
1941 Skjervøy	1 770	570
1942 Nordreisa	1 712	1 081
1943 Kvænangen	1 172	686

Tabell 13: Satser for foreldrebetaling i barnehage og SFO

I tabell 13 har Foreldrebetaling SFO, 2013, for Ibestad kommune ikke kommet med. Beløpet skal være kr/mnd. 1.125,- for ukentlig oppholdstid 20 timer.

Tabellen viser at Ibestad kommune tar maksimal foreldrebetaling for barn i barnehage, men er rimelig med hensyn til kostpenger i barnehagen. Ibestad kommune er billigst med hensyn til SFO.

Brukerbetaling pleie og omsorgstjenester (praktisk bistand) 2013										
	Abonnementspris, ved skattbar inntekt under 2 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 2 - 3 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 3 - 4 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 4 - 5 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt over 5 G, i kroner per mnd	Timepris, ved skattbar inntekt under 2 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 2 - 3 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 3 - 4 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 4 - 5 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt over 5 G, i kroner
1851 Lødingen	175	662	1 324	1 997	1 997
1852 Tjeldsund	165	216	433	691	691
1853 Evenes	172	589	882	980	1 453
1902 Tromsø	175	373	373	373	373
1903 Harstad	175	432	864	1 383	1 383
1911 Kvæfjord	175	286	333	446	547
1913 Skånland	67	73	147	147	212
1917 Ibestad	165	98	138	163	178
1919 Gratangen	165	650	983	1 361	178
1920 Lavangen	175	112	134	160	186
1922 Bardu	39	118	142	164	198
1923 Salangen	175	600	935	1 260	2 044	175	190	190	190	190
1924 Målselv	175	500	825	1 025	1 425	175	175	175	175	175
1925 Sørreisa	175	814	1 375	1 875	2 371
1926 Dyrøy	175	550	700	1 100	1 500
1927 Tranøy	165	680	1 080	1 415	1 770	...	200	200	200	200
1928 Torsken	175	600	900	1 500	1 800
1929 Berg	175	514	808	1 101	1 469	...	80	92	109	109
1931 Lenvik	175	630	840	1 050	1 680	...	210	210	210	210
1933 Balsfjord	175	207	207	207	207
1936 Karlsøy	175	545	745	945	1 245
1938 Lyngen	175	514	856	1 220	1 712	175	175	175	175	175
1939 Omasvuotna Storfjord	175	715	1 170	1 250	2 080
1940 Gáivuotna Kåfjord
1941 Skjervøy	175	155	155	210	260
1942 Nordreisa	175	607	1 011	1 416	2 023	...	203	203	203	203
1943 Kvænangen	170	115	150	185	220

Tabell 14: Brukerbetaling pleie- og omsorgstjenester, 2013

Års- og engangsgebyr for vann- avløp og renovasjon, 2013 (gjelder rapporteringsåret+1)								
	Årsgebyr for avfallstjenesten	Årsgebyr for septiktømming	Årsgebyr for feiling og tilsyn	Stipulert årsgebyr avløp	Tilknytningsgebyr avløp - én sats	Stipulert årsgebyr vann	Tilknytningsgebyr vann - én sats	
1851 Lødingen	2 485	..	460	2 140	8 000	3 440	8 000	..
1852 Tjeldsund	2 958	960	614	2 420	3 007	3 201	2 886	..
1853 Evenes	4 105	1 486	674	2 720	12 000	3 542	12 000	..
1902 Tromsø	3 500	1 400	322	2 486	1	2 035	1	..
1903 Harstad	2 769	1 383	419	2 846	1 889	3 046	2 080	..
1911 Kvæfjord	3 759	826	600	3 094	3 094	2 271	2 939	..
1913 Skånland	3 400	750	600	2 152	5 000	4 460	11 000	..
1917 Ibestad
1919 Gratangen	2 884	757	529	3 506	3 720	5 851	3 720	..
1920 Lavangen	3 040	1 351	605	1 488	7 105	4 356	10 994	..
1922 Bardu	2 699	1 698	630	1 740	4 320	2 840	4 320	..
1923 Salangen	3 754	780	625	4 222	11 209	4 889	11 337	..
1924 Målselv	2 516	1 650	200	2 688	...	2 408
1925 Sørreisa	3 705	1 350	430	2 800	6 624	3 492	5 472	..
1926 Dyrøy	3 517	1 154	269	3 366	8 160	5 307	8 160	..
1927 Tranøy	3 150	935	700	4 910	8 500	4 310	8 500	..
1928 Torsken	3 619	1 730	359	1 954	6 600	4 217	6 600	..
1929 Berg	2 885	560	190	4 008	5 000	4 070	5 000	..
1931 Lenvik	3 364	967	373	2 834	9 583	2 864	5 080	..
1933 Balsfjord	3 530	1 207	421	3 430	...	3 183
1936 Karlsøy	3 676	1 570	546	2 495	2 136	3 988	3 128	..
1938 Lyngen	3 067	788	475	3 080	6 268	2 860	6 000	..
1939 Omasvuotna Storfjord	3 067	788	443	5 641	15 036	4 489	14 214	..
1940 Gáivuotna Kåfjord	3 067	1 565	330	5 966	2 916	4 691	5 285	..
1941 Skjervøy	3 067	1 565	400	1 920	6 000	1 940	2 400	..
1942 Nordreisa	3 066	1 566	414	5 394	6 400	4 622	5 520	..
1943 Kvænangen	3 067	1 565	368	4 494	14 763	3 382	11 124	..

Tabell 15: Års- og engangsgebyr for vann, avløp og renovasjon, 2013

I tabell 15, års- og engangsgebyr for vann, avløp og renovasjon, 2013, er ikke tallene for Ibestad kommune med. Beløpene skal være som følger:

Årsgebyr for avfallstjenesten; kr. 3.123,- Årsgebyr for septiktømming; kr. 1.004,- Årsgebyr for feiling og tilsyn; kr. 469,- Stipulert årsgebyr avløp; kr. 1.303,- Tilknytningsgebyr avløp – en sats; 7.330,- Stipulert årsgebyr vann; kr. 2.033,- Tilknytningsgebyr vann – en sats; 7.400,-

Saksbehandlingsgebyrer 2013			
	Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2
1851 Lødingen
1852 Tjeldsund	35 300	11 778	15 597
1853 Evenes	35 100	12 190	16 143
1902 Tromsø	147 000	16 250	20 920
1903 Harstad	50 100	16 079	14 814
1911 Kvæfjord	-	14 742	21 000
1913 Skånland	60 000	9 840	15 120
1917 Ibestad	..	4 892	15 600
1919 Gratangen	6 619	4 730	10 716
1920 Lavangen	3 448	5 182	10 768
1922 Bardu	12 000	5 200	11 915
1923 Salangen	3 453	4 089	11 252
1924 Målselv	37 171	8 159	11 440
1925 Sørreisa	14 490	5 165	11 828
1926 Dyrøy	45 000	3 416	15 939
1927 Tranøy	30 000	3 000	7 500
1928 Torsken	6 316	1 844	15 372
1929 Berg	30 000
1931 Lenvik	52 750	9 900	11 150
1933 Balsfjord	25 000	10 000	13 000
1936 Karlsøy	..	6 200	17 500
1938 Lyngen	..	957	9 250
1939 Omasvuotna Storfjord	-	5 676	8 502
1940 Gáivuotna Kåfjord	12 000	4 000	11 375
1941 Skjervøy	13 000	10 730	9 650
1942 Nordreisa	17 250	7 125	11 766
1943 Kvæangen	17 325	4 271	..

Tabell 16: Saksbehandlingsgebyrer 2013

Saksbehandlergebyret for privat reguleringsplan, boligformål. Jfr. PBL-08 §33-1 for Ibestad kommune er ikke kommet med i tabell 16. Beløpet skal være kr. 16.300,-

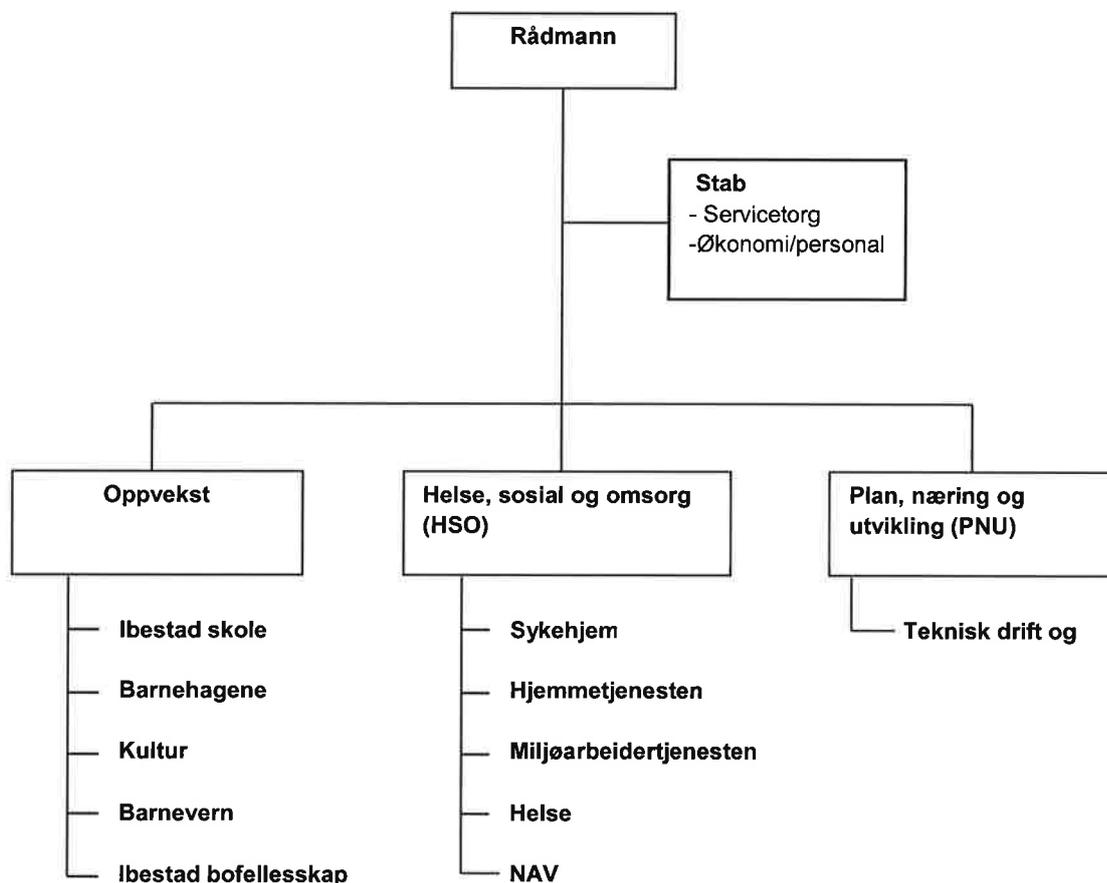
En oppsummering av kostnadsnivået i Ibestad kommune med hensyn til skatter, gebyrer og avgifter viser at vi ikke er blant de dyreste, men heller ikke blant de billigste. Ibestad kommune må kunne sies å være en gjennomsnittlig kommune med hensyn til nivået på skatter, gebyrer og avgifter.

3 Kommunens rolle som tjenesteyter

3.1 Kommunens organisering

Den administrative organiseringen i Ibestad kommune er etter en såkalt 3-nivå modell. De enkelte avdelingene er underlagt en seksjonsleder, som igjen er underlagt rådmann. Det er foretatt en betydelig delegering av rettigheter og plikter ut til de enkelte avdelingslederne.

3.1.1 Organisasjonskart

Administrasjonen er tilfreds med dagens organisering og det er en generell oppfatning at den enkelte avdeling har innflytelse på beslutninger som fattes, samt at de har ansvar og myndighet til å drifte egen avdeling.

Sykefravær

Ibestad kommune har i mange år slitt med høyt sykefravær. I 2014 var det samla sykefraværet i kommunen på 11,9 %. Det ble startet et målrettet arbeid senhøsten 2014, der vi arbeider med mange element uten å ha direkte fokus på sykefravær. Det er nedlagt et stort arbeid og dette arbeidet vil fortsette ut 2015. Vi er svært tilfreds med at arbeidet ser ut til å gi resultater.

Sykefravær Ibestad kommune 2014 totalt og fordelt på de enkelte seksjonene.

	2014	
	Egenmeldt	Total
Stab	0,9 %	7,6 %
Oppvekst	0,8 %	9,7 %
Helse	1,2 %	12,3 %
PRO-tjenesten	1,5 %	14,6 %
PNU	0,7 %	13,9 %
Hele kommunen	1,1 %	11,9 %

3.1.2 Interkommunalt samarbeid

- Oversikt over interkommunale samarbeid som kommunen deltar i.

Tjeneste	Type samarbeid (interkommunalt samarbeid eller vertskommunesamarbeid)	Ansvarlig leverandør (kommune/selskap)	Samarbeidskommuner					Andre involverte
			Kommune 1	Kommune 2	Kommune 3	Kommune 4	Kommune 5	
PPT	Vertskommunesamarbeid	Harstad	Harstad	Kvæfjord	Ibestad	Gratangen	Skånland	
IKK	Interkommunalt: Etterutdanning, eksamen	Harstad/alle	Harstad	Kvæfjord	Ibestad	Gratangen	Skånland	
Renovasjon	Interkommunalt selskap	Hålogaland resurs-selskap	Harstad, Kvæfjord, Tjeldsund, Evenes, Skånland, Ibestad, Gratangen, Lavangen, Narvik, Ballangen og Tysfjord					
IUA	Interkommunal beredskapsregion	Sør-Troms IUA	Harstad	Ibestad	Salangen	Lavangen		
Brann	Vertskommunesamarbeid	Harstad	Harstad	Ibestad	Skånland			
Legevakt og cadseng	Vertskommunesamarbeid	Bardu	Bardu	Målselv	Salangen	Lavangen	Ibestad	

- Ibestad kommunestyre har besluttet at kommunen ikke går inn i det avtalte legevaktsamarbeidet med Bardu som vertskommune før det er rekruttert ny kommuneoverlege i Ibestad. Det er imidlertid vanskelig å rekruttere kommuneoverlege slik at legevaktsamarbeidet ikke er trådt i kraft ennå.

- Det er ingen store driftsutfordringer med hensyn til vertskommunesamarbeidet, hverken med vertskommunen eller samarbeidskommuner. Utfordringene ligger i at lokale politikere mister den politiske styringsmulighet og rådmannen mister den økonomiske styringen.

3.1.3 Tverrsektorielt samarbeid i kommunen

- Hvordan fungerer det tverrsektorielle samarbeidet i kommune mellom etater og tjenester for barn, jf. arbeidet med Sjumilssteget.
 - Det pågår et arbeid med en oppvekststrategi der verdigrunnlaget er FNs barnekonvensjon og Sjumilssteget. Strategien skal være ferdig i løpet av 2015.
 - Det skal etableres et forbyggende tverrfaglig forum i Ibestad kommune som skal inkludere kommunale fagområder og eksterne som for eksempel politi.
- Har kommunen igangsatt tiltak på basis av tidligere kommuneanalyser av det forebyggende tilbudet til barn og unge?
 - Etablering av et tverrfaglig team som også skal inkludere 3. sektor.
- Hvordan kan kommunen sikre at dette samarbeidet styrkes både med hensyn til kompetanse og til tidlig innsats?
 - Enhetene samarbeider godt tverrfaglig i enkeltsaker, men det mangler et helhetlig tverrfaglig system.
 - I arbeidet med oppvekststrategien skal det etableres system for internkontroll med tilhørende rutiner for kvalitetssikring av de tiltak for tidlig innsats.

3.2 Planlegging, administrasjon og virksomhetsstyring

1. Organisering av planoppgaver:

- Ibestad kommunes planstrategi for 2014 – 2017. Denne viser type plan og hvilket ansvarsområde planene ligger under.

Plan	Plantype	2014	2015	2016	2017	Finansiering	Merknad
Rådmann/stab							
Kommuneplan - arealdelen	Kommuneplan	x				Egne midler	Prioriteres
Kommuneplan – arealdelen (utmark)			x			Egne midler	
Kommuneplan - samfunnsdel	Kommuneplan	x				Egne midler	
Økonomiplan	Økonomiplan	x	x	x	x	Egne ressurser	
Planstrategi – rullering handlingsdelen	Planstrategi	x	x	x	x	Egne ressurser	Årlig rullering
Arkivplan	Temaplan	x	x			Egne ressurser	
Personalpolitisk plan	Temaplan	x	x			Egne ressurser	
Kompetanseplan	Temaplan		x			Egne ressurser	

Boligsosial plan	Temaplan	x					Egne ressurser	
Boligpolitisk plan	Temaplan		x					
Ruspolitisk handlingsplan	Kommunedelplan	x					Tilskudd fylkesmannen	Ekstern konsulentbruk
Oppvekst								
Kulturplan	Temaplan	x					Egne ressurser	
Beredskapsplan for barn og unge	Temaplan	x					Egne midler	Rullering
Anleggsplan for idrett og friluftsliv	Kommunedelplan	x	x	x	x		Egne ressurser	Årlig rullering
Den kulturelle skolesekken	Temaplan	x				x	Egne ressurser	Rulleres hvert 3. år
Bibliotekplan	Temaplan	x						Interkom. plan
NAV								
Helse								
Smittevernplan	Temaplan	x	x	x	x		Egne ressurser	Årlig rullering
Folkehelseplan	Kommunedelplan		x				Egne ressurser	
Plan for psykisk helsearbeid	Temaplan	x					Egne ressurser	
Pleie, rehabilitering og omsorg (PRO)								
Omsorgsplan	Temaplan	x					Egne ressurser	
Demensplan	Temaplan		x					
Plan, næring og utvikling (PNU)								
Landbruksplan	Temaplan	x					Egne ressurser	
Beredskapsplan	Temaplan	x	x	x	x		Egne ressurser	Årlig rullering
Hovedplan avløp	Kommunedelplan		x				Egne ressurser	
Kystzoneplan	Kommunedelplan	x					Bevilgning fra fylkeskomm.	Revidering – interkomm. samarbeid
Hovedplan vann	Kommunedelplan				x		Egne midler	
Trafikksikkerhetsplan	Kommunedelplan	x	x	x	x		Egne ressurser	Årlig rullering

- Hvordan er kommunens kompetanse og kapasitet innenfor planlegging?

Ibestad kommune har god kompetanse innenfor planlegging, men har svært begrenset kapasitet.

2. Status for kommunens overordnede planarbeid:

- Hva er status på kommunal planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel?

Kommuneplanens arealdel er klar for politisk behandling i oktober. Kommuneplanens samfunnsdel er startet opp og forventes klar for politisk behandling 2016/2017.

- Hvordan ser kommunen på mulighetene for å utøve overordnet planlegging i fremtiden?

Etter at kommuneplanen er vedtatt og implementert i organisasjonen ser kommunen positivt på muligheten for å utøve overordnet planlegging. Flere ressurser er da tilgjengelig internt. Før dette er vi av kapasitetshensyn avhengig av ekstern bistand for å utføre enkelte oppgaver.

- Antall dispensasjonssaker knyttet til arealbruk?

Da vi fremdeles ikke har en vedtatt arealplan er det ingen dispensasjonssaker knyttet til arealbruk pr. d.d. Vi kan risikere å få slike etter en vedtatt plan.

- I hvilken grad er de ulike sektorene ivaretatt i kommunens planarbeid?
 - Hvilke særskilte utfordringer har kommunen knyttet til forvaltning og ivaretagelse av sektorene miljø, landbruk, reindrift, klima, folkehelse, universell utforming, barn og unge (oppvekst) og samfunnsikkerhet i planlegging?

De utfordringer over som kan relateres til plan, næring og utvikling er at seksjonen over tid har vært underbemannet og dermed under stort arbeidspress. Vi har allikevel ivaretatt de sakene som omhandler dette på best mulig måte med de ressurser som har vært tilgjengelige. Ved behov har vi leid inn ekstern bistand.

- Folkehelse:

Har kommunen utarbeidet oversikt over befolkningens helse og faktorer som påvirker den?

Ibestad kommune har ingen konkret plan/oversikt med konkrete tallfestinger på folkehelse, men fordi kommunen er liten har avdeling for helse en rimelig oversikt over diagnosegrupper og kommunens folkehelse.

Inneholder kommuneplanens samfunnsdel mål og strategier som gjelder hensyn til befolkningens helse?

Kommuneplanens samfunnsdel er under utarbeidelse i lbestad kommune og derfor er ikke klare mål og prioriteringer på plass i plandokumentet.

Kommunen satser på forebyggende tiltak fra 2016 med økning av helsesøster-stilling og nyoppretting av stilling som psykolog alt i 2015.

Prosjekt «framtidig omsorg» med politisk vedtak og oppstart i 2015 viser en ny omsorgstrapp for kommunen med økt fokus på forebygging/tidlig innsats/folkehelse.

Har kommunen samfunnsmedisinsk kompetanse og annen folkehelsefaglig kompetanse?

Kommunen mangler for tiden samfunnsmedisinsk kompetanse i og med at stillingene som kommuneoverlege og kommunelege 2 står ledig, men slik kompetanse vurderes kjøpt inn eksternt dersom ikke tilsetning av ny kommuneoverlege har slik kompetanse.

Folkehelsefaglig kompetanse for øvrig er under oppgradering.

- Samfunnssikkerhet og beredskap:
 - Hva er status for helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan etter sivilbeskyttelsesloven?

Det er utført helhetlig ROS på overordnet nivå. Denne er klar for politisk behandling. Det gjenstår ROS for enhetene, noe som er igangsatt men ikke ferdig gjennomført.

Kommunen har en overordnet beredskapsplan. Denne er enda ikke politisk behandlet, men er allerede implementert i organisasjonen.

- Hvor robust er kommunen med tanke på å håndtere uforutsette hendelser?

Kommunen føler seg robust «nok» til å håndtere uforutsette hendelser av moderat omfang. Det er imidlertid behov for flere øvelser, noe som vil bli prioritert i framtiden. Dersom uforutsette hendelser med stort omfang skulle inntre, jfr. Større ulykker eller katastrofer, vil kommunen måtte søke hjelp fra omkringliggende kommuner.

3. Administrasjon og virksomhetsstyring:

Kommunens kompetanse og kapasitet innenfor administrasjon og virksomhetsstyring, herunder budsjett, økonomiplan, økonomirapportering og regnskap, er rimelig god. Vi mangler en Controller, til å følge opp på avdelingsnivå og til å gjøre nødvendig økonomirapportering.

Tabell 1 viser netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutgifter.

	Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutg.
Ibestad	15,4 %
Troms	8,7 %
Landet uten Oslo	8,1 %
Sør-Troms	8,8 %

Tabell 1: Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutgifter

Som tabell 1 viser rapporterer Ibestad kommune mye større driftsutgifter til administrasjon og styring, regnet i % av totale netto driftsutgifter, enn sammenlignbare kommuner. Årsaken kan være at vi opererer med 3 nivå; rådmann, seksjonsledere og avdelingsledere. En organisasjonsform vi er tilfreds med, men som i rapporteringsøyemed fremstår som svært kostbar.

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har utfordringer knyttet til kapasitet, ressurser og kompetanse når det gjelder planlegging. For å være best mulig rustet til å møte fremtidens planleggingsutfordringer, vil det være fordelaktig for kommunen å inngå i et plansamarbeid med omkringliggende kommuner. Kommunen har verken kommuneplanens samfunnsdel eller kommuneplanens arealdel. Arbeidet med arealdelen ble imidlertid igangsatt i 2010 og har vært i prosess siden da. Kommunen har derfor et begrenset og lite oppdatert styringsverktøy for å drive samfunnsutvikling, noe som blant annet fører til at de ulike sektorhensynene etter intensjonene i plan- og bygningsloven ikke ivaretas på en tilfredsstillende måte. Dette gjelder blant annet ivaretagelse av naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Kommunen har som en del av pilotsamarbeidet «Troms fylke trygt og tilgjengelig» vedtatt en handlingsplan for skadeforebygging, sikkerhet og universell utforming. Kommunen har ikke utarbeidet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse som er i tråd med kravene i Sivilbeskyttelsesloven.

Kommunen har ikke utarbeidet en oversikt over helsetilstanden i befolkningen, i tråd med krav i folkehelsesloven.

Kommunen er lite involvert i verneområdeforvaltning (utvikle områdene for opplevelser, eller hensynta i plansammenheng).

Kommunen er lite direkte involvert i arbeidet med regional vannforvaltningsplan, men det er fordi FK ikke har etablert arenaer for slik involvering.

3.3 Barnehage

Ibestad kommune har 2 barnehager, begge kommunale. En barnehage på hver øy. Rolla har en 3 avdelings barnehage. Andørja har en 1 avdelings barnehage.

Har kommunen spesielle styrker, svakheter eller utfordringer innenfor barnehagetjenesten, sett hen til kriteriene for å ivareta rollen som tjenesteyter?

- Ibestad er med i et fagnettverk sammen med 5 andre Sør Troms kommuner, noe vi anser som meget positivt. Vi deltar også på en del kurs og fagdager som Harstad kommune står bak eller Sør Troms nettverket.
- Barnehagene er ikke lengre unna enn at det går godt å besøke hverandre og samarbeide på kryss og tvers. Både vikarer og personale er brukt i begge barnehagene.
- Vi samarbeider også mye på kompetanseheving og kursing. Deltar også sammen på interkommunale kurs og fagdager.
- Det som kan være en svakhet er at det blir et lite fagmiljø og spesielt for styrer er det ingen andre på samme nivå og søke råd/veiledning hos.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å levere barnehagetjenester i fremtiden?

- Barnehagen på Andørja har mulighet pr. i dag til å øke sin kapasitet da der er mer bygg å ta av. Deler av skolebygget kan brukes som barnehage hvis behov, med noen små grep.
- Barnehagen på Rolla krever en utbygging hvis der skulle komme flere barn til.

Hvordan er rekrutteringen av barnehagelærere og assistenter?

- Barnehagene har pr. i dag 2 fast ansatte assistenter uten formell barnehagefaglig kompetanse. Vi mangler 1 pedagogisk leder og det har vi gjort i mange år. Vi har hatt store problemer med å rekruttere barnehagelærere nok til alle stillingene.
- Vi har over flere år vært så heldig å ha lærling i barne- og ungdomsarbeider faget noe som har vært med å hjelpe på fraværstatistikken da lærlingen har kunnet ta ut verdiskaping for å dekke opp som vikar. Og de avdelingene som har hatt lærling har i hverdagen vært 4, så de har klart seg om de en dag eller to ikke har kunnet ta inn vikar også.

Sentrale funn i brukerundersøkelser:

- Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser. Brukerundersøkelser skal etableres som fast praksis.

Sykefravær blant ansatte:

- Det har over flere år vært et ganske høyt sykefravær i begge barnehagene, men spesielt i barnehagen i Hamnvik. Dette har gått noe ned i første kvartal av 2015. Noe av fraværet i første kvartal ligger også i at 3 assistenter tar fagbrev og vi har en medarbeider hos oss som sitter i fagnemnd for barne- og ungdomsarbeider faget, noe som også øker fraværstatistikken.

Tabellene under viser utvikling i antall barn i barnehagealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Antall barn 1-2 og 3-5 år	1990			2014			2040		
	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år
Ibestad	46	61	107	15	34	49	30	48	78
Troms	4 081	5 609	9 690	3 566	5 879	9 445	3 898	5 883	9 781
Landet	111 691	155 702	267 393	123 624	192 785	316 409	139 288	210 642	349 930
Sør-Troms	976	1 368	2 344	753	1 248	2 001	845	1 318	2 163

Tabell 2: Absolutt utvikling i antall barn i barnehagealder

Tabell 3 viser prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer innenfor barnehagesektoren.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer			
	Netto driftsutgifter i barnehagesektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter 2013	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Andel barn 1-2 år med barnehageplass	Brutto driftsutgifter pr barn i kommunal barnehage (kr)	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	Andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	Andel ansatt som er menn
Ibestad	6,2 %	87,8 %	80,0 %	178 093	21,1 %	5,3 %	57,1 %	0,0 %
Troms	13,8 %	94,2 %	86,6 %	166 530	35,4 %	4,4 %	86,3 %	10,0 %
Landet uten Oslo	14,4 %	90,8 %	80,8 %	163 400	34,1 %	3,4 %	88,4 %	7,6 %
Sør-Troms	11,2 %	92,7 %	83,5 %	164 822	33,2 %	4,5 %	83,5 %	3,9 %

Tabell 3: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer - barnehage

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Prognosene for befolknings sammensetning i perioden fram til 2020 viser en økning på ca. 20 barn i alderen 0-5 år og en ytterligere økning fram mot 2030. Dette krever at kommunen dimensjonerer sektoren for framtiden med flere barnehageplasser, og rekruttering av barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter. I en utbygd sektor der alle barn har rett til barnehageplass, er det nødvendig at kommunen fremover har en robust og kompetent barnehagemyndighet, noe som kan være særlig utfordrende i en så liten kommune. For å sikre at kommunens ansvar for å påse regelverket etterlevelse og kvalitativt gode barnehager ivaretas, bør samarbeid med fagmiljø i nærliggende kommuner prioriteres. Herunder er det særlig viktig med tidlig innsats for barn som har behov for det, se punkt 3.1.3.

3.4 Grunnskole

Ibestad kommune har en offentlig grunnskole 1. – 10. og en privat skole 1. – 10. Det er pr i dag 104 elever i den kommunale skolen og 42 i den private.

Har kommunen spesielle styrker, svakheter eller utfordringer innenfor grunnskoletjenesten, sett hen til kriteriene for å ivareta rollen som tjenesteyter?

Styrker:

- 100 % pedagogisk personell med universitets/høyskoleutdanning og pedagogisk utdanning. Formalkompetansen spenner samlet sett over et bredt spekter, og vi er godt dekket opp innen alle fagfelt unntatt musikk. (jf. kriteriet *relevant kompetanse*.)
- Alle elever starter opp i videregående opplæring. Frafall på nivå med resten av fylket til tross for at de aller fleste elevene må bo på hybel.
- Lavt sykefravær.
- Godt samarbeid med og god faglig støtte fra PPT Harstad. God dialog med både ledelsen og vår kontaktperson i PPT Harstad. Det har vært en del utskifting av kontaktperson. Det går utover effektivitet.

Svakheter:

- Dårlige fysiske skolelokaler i dag. Nytt skolebygg er vedtatt påbegynt i 2015.
- Mangler helhetlig plan for oppvekst.

Utfordringer:

- Andel elever med spesialundervisning er 17 % og andelen av total mengde ressurser som brukes til spesialundervisning er 32 %. Ressursforbruket er høyest i ungdomstrinnet. Ressursbruken må omfordles til tidligere innsats.
- Bosetting av enslige mindreårige flyktninger i kommunen krever mye av skolen i forhold til ressursbruk og kompetanse.
- For å effektivisere ressursbruk er det vedtatt felles administrasjon for kommunal voksenopplæring, musikk- og kulturskole og grunnskolen i Ibestad. Det vil være en utfordring å sikre at dette fungerer hver for seg og i sum.
- Det er høy gjennomsnittsalder i lærerstaben. Det vil bli utfordrende å sikre rekruttering av kvalifisert personell.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å levere grunnskoletjenester i fremtiden?

- Kommunen bygger nytt offentlig skolebygg i tilknytning til eksisterende kulturhus.
- Den offentlige skolen har pr. 01.05.15 100 % pedagogisk personell med universitets/høyskoleutdanning og pedagogisk utdanning.

Tabellene under viser utvikling i antall barn i grunnskolealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Antall barn 6-12 og 13-15 år	1990			2014			2040		
	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år
Ibestad	174	92	266	84	53	137	126	60	186
Troms	12 691	6 197	18 888	13 186	6 154	19 340	14 290	6 339	20 629
Landet	363 163	171 895	535 058	428 077	190 040	618 117	500 676	218 895	719 571
Sør-Troms	3 380	1 649	5 029	2 798	1 388	4 186	3 287	1 481	4 768

Tabell 4: Absolutt utvikling i antall barn i grunnskolealder

	Prioritering	Dekningsgrader			Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer		
		Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Andel timer spesialundervisning av lærertimer totalt	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss		Brutto driftsutgifter til grunnskolesektoren pr. elev	Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10. årstrinn	Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring
Ibestad	18,1 %	20,0 %	40,0 %	38,6 %	154 071	8,6	100,0 %	41,0
Troms	23,9 %	9,0 %	20,9 %	32,2 %	118 431	12,1	97,7 %	40,2
Landet uten	24,2 %	8,4 %	17,8 %	23,5 %	107 996	13,5	98,0 %	40,0
Sør-Troms	22,1 %	7,2 %	23,9 %	33,7 %	118 985	11,7	97,5 %	-

Tabell 5: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer – grunnskole

	Personell			
	Andel lærere som er 50 år og eldre	Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	Andel lærere med videregående utdanning eller lavere
Ibestad	52,6 %	94,7 %	0,0 %	5,3 %
Troms	34,2 %	88,9 %	5,2 %	6,0 %
Landet uten Oslo	33,3 %	87,1 %	6,3 %	6,6 %
Sør-Troms	35,7 %	90,4 %	6,1 %	3,5 %

Tabell 6: Statistikk om personell i grunnskolen

Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014:

7. trinn:

	Trivsel	Støtte fra lærere	Støtte hjemmefra	Faglig utfordring	Vurdering for læring	Lærings kultur	Mestring	Motivasjon	Elev medvirkning	Fellesregler	Mobbing	Andel elever opplevd mobbing 2-3 ganger
7. trinn 13/14												
Ibestad	4,3	4,4	4,5	4,3	3,8	3,7	3,9	3,7	3,6	4,3	1,8	X
Kommune gruppe 6	4,1	4,2	4,2	3,9	3,7	3,5	3,9	3,7	3,6	4,1	1,4	8
Troms	4,3	4,3	4,3	3,9	3,8	3,6	4	3,9	3,6	4,2	1,3	6,6
Landet	4,4	4,3	4,3	3,9	3,8	3,8	4	3,9	3,7	4,3	1,3	5,3
7. trinn 14/15												
Ibestad	3,4	4,1	4,2	3,9	3,7	3,6	4,2	3,6	3,5	4	1,2	0
Kommune gruppe 6	4,1	4,4	4,3	4	3,8	4	4	3,8	3,8	4,2	1,3	5,7
Troms	4,3	4,4	4,4	4	3,9	4	4,1	3,9	3,8	4,3	1,2	5
Landet	4,4	4,4	4,4	4	4	4,1	4,1	4	3,8	4,3	1,2	4,7

Tabell 7: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2015, 7. trinn

10. trinn:

	Trivsel	Støtte fra lærere	Støtte hjemmefra	Faglig utfordring	Vurdering for læring	Lærings kultur	Mestring	Motivasjon	Elev medvirkning	Fellesregler	Mobbing	Andel elever opplevd mobbing 2-3 ganger
10. trinn 13/14												
Ibestad	4,4	3,9	4,1	4,3	3,7	3,7	4,2	3,6	3,5	4,3	1,2	0
Kommune gruppe 6	4	4	3,8	4,1	3,3	3,3	3,9	3,4	3,2	3,8	1,3	5,5
Troms	4,1	3,8	3,8	4,1	3,2	3,4	3,9	3,5	3,2	3,8	1,3	5,5
Landet	4,2	3,9	3,9	4,1	3,2	3,4	3,9	3,5	3,2	3,8	1,3	5
10. trinn 14/15												
Ibestad	4,4	4,5	4	3,9	3,6	3,9	3,8	4	3,8	3,8	1,1	0
Kommune gruppe 6	4	4	3,8	4,2	3,3	3,7	3,9	3,4	3,2	3,8	1,3	6,1
Troms	4,1	3,9	3,9	4,2	3,2	3,7	3,9	3,5	3,2	3,8	1,2	4,2
Landet	4,2	4	3,9	4,2	3,2	3,7	4	3,5	3,2	3,8	1,2	4,7

Tabell 7: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014, 10. trinn

Skalaforklaring:

Skala 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntakene er mobbing på skolen hvor lav verdi er positivt og andel elever som opplever mobbing som viser andelen elever (prosent).

Mer om elevundersøkelsen:

<https://skoleporten.udir.no/rappportvisning.aspx?enhetsid=19&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoetype=0&skoetypermenuid=0>

Fylkesmannens vurdering av tjenesten.

Kommunen har en offentlig skole med knapt 100 elever. Kommunen vil kunne få utfordringer med de økte kompetansekravene som stilles for å kunne undervise på mellom- og ungdomstrinnet. I framtiden kan det også bli en utfordring å rekruttere nye lærere til mindre kommuner.

På skoleområdet er det en rekke oppgaver innen forvaltning og utvikling som skal ivaretas av kommuneadministrasjonen. Dette krever stor bredde i den skoleadministrative kompetansen, og kan være en utfordring for mindre kommuner.

3.5 Barnevern

Barneverntjenesten er organisert med 2 ansatte under oppvekstseksjonen.

I tillegg har lbestad kommune et bofellesskap som bosetter enslige mindreårige flyktninger med bakgrunn i vedtak etter lov om barneverntjeneste. Dette medfører at lbestad kommune vil ha forholdsvis flere barvernstiltak enn andre kommuner som det sammenlignes med.

lbestad bofellesskap ble opprettet i 2010, etter kommunalt vedtak om bosetting av inntil 18 enslig mindreårige flykninger. Organisatorisk er bofellesskapet en egen enhet underlagt Oppvekstseksjonen i kommunen.

Bofellesskapet har bosatt barn/ ungdom fra Syria, Afghanistan, Somalia og Eritrea. De fleste som er bosatt er imidlertid fra Afghanistan. Barna/ ungdommene som bosettes er i all hovedsak under 15 år, men bofellesskapet har også bosatt i aldersgruppen 15- 17 år. Ungdommen ved bofellesskapet har vedtak om oppfølging til fylte 18 år, og frivillig vedtak om oppfølging fra 18 til 20 år. Ungdommene som bosettes bor i bofellesskap, i hybelhus, eller i egne hybler. Totalt har lbestad kommune bosatt 27 barn/ungdommer siden oppstart.

lbestad bofellesskap har 18,2 årsverk. De ansatte jobber medlever- og todelt turnus, med mål om å skape en trygg og forutsigbar ramme for ungdommene. I tillegg er det ansatt leder og ledende miljøterapeut.

Spesielle styrker:

-Kommunen har en god barneverntjeneste som har godt kvalifiserte medarbeidere. Lokal kunnskap om kommunen og tett samarbeid internt har gitt gode resultater.

-Det er etablert tett samarbeid med ledelsen i bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger og det anses som viktig at barnevernet er lokalt forankret og ikke interkommunalt.

-Nærhet til de som trenger hjelp fra barneverntjenesten

-Et lite og åpent kontor. Det er relativt lett å komme i kontakt med oss og det er god kunnskap om hvem som bidrar med hva i nærmiljøet

Svakheter eller utfordringer:

-Sårbart ved sykdom og fravær

-Bruker mye tid på å rede ut faglige spørsmål, ofte «nybrotsarbeid»

-Lite fagmiljø

-Nærhet kan være vanskelig når det jobbes med tunge/vanskelige saker.

-Det blir liten tid i hverdagen til faglig oppdatering. Frister og oppfølging av barn/familier må prioriteres

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å levere barnevernstjenester i fremtiden?

Det kan bli vanskelig å rekruttere nye folk til tjenesten. De fleste vil jobbe i et større fagmiljø i en «tung tjeneste» som barneverntjenesten.

Det er krevende i en så liten tjeneste – det kommer til, på sikt, å presse seg frem nødvendighet med tettere samarbeid med en større tjeneste, uten at det nødvendigvis blir bedre for brukerne.

På sikt er det mulig at det vil bli behov for en større «tyngde» i barneverntjenesten i Ibestad kommune. Kompetansen skal dekke hele fagfeltet.

	Prioritering	Dekningsgrad	Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	Produktivitet				
				Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år	Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	System for brukerundersøkelser	Brutto driftsutgifter per barn med undersøkelse/tiltak
Ibestad	5,5 %	6,4 %	18,3 %	8,5	62,5 %	0,0 %	Nei	2 222
Troms	3,5 %	4,9 %	6,0 %	5,3	71,8 %	28,8 %		42 539
Landet uten Oslo	3,2 %	4,4 %	4,8 %	3,9	78,3 %	27,3 %		41 099
Sør-Troms	4,1 %	4,8 %	6,4 %	6,7	75,6 %	19,2 %		43 090

Tabell 8: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, barnevernstjenesten

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Ibestad kommune har en barneverntjeneste med 2 ansatte. Fylkesmannen vurderer at tjenesten er en lite robust og dermed sårbar tjeneste. Generelt sett vet vi at små tjenester har utfordringer med å rekruttere og opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse, dette vil være en utfordring spesielt for Ibestad barneverntjeneste.

3.6 Sosiale tjenester i Nav

Kommunens tjenester og oppgaver etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen er organisert i NAV Ibestad. NAV-kontoret har i tillegg ansvar for flyktningetjeneste, gjeldsrådgiving og Husbankens ordninger (startlån, boligtilskudd m.m.). NAV Ibestad har et kommunalt årsverk og 2 statlige årsverk. Alle medarbeidere arbeider med kommunale oppgaver/sosiale tjenester, i tillegg til statlige oppgaver.

NAV-kontoret samarbeider med andre tjenester i kommunen når det vurderes å være aktuelt. NAV-kontoret samarbeider også med NAV-kontorene i Sør-Troms. Vi er med i nettverksgruppe vedr. økonomisk veiledning og gjeldsrådgiving, samt at vi samarbeider når det gjelder kompetansehevende tiltak. I tillegg deltar vi når fylkesmannen tilbyr kompetansehevende tiltak.

NAV-kontoret er en liten enhet med 3 medarbeidere, og er slik lite robust og sårbar ved fravær, spesielt ved langtidsfravær. I en så liten enhet blir medarbeiderne generalister. På en annen side har vi nettverk som vi kan benytte ved behov.

Ved å ha NAV-kontor i kommunen får brukerne/innbyggerne nærhet til tilbud om sosiale tjenester. Vi erfarer at innbyggere som har behov for sosiale tjenester gjerne har til dels omfattende behov for hjelp til forskjellig, slik at det er nødvendig med tett samarbeid både med innbygger og med andre tjenester.

Kommunen har ikke lagt til rette for selvbetjeningsløsninger når det gjelder sosiale tjenester. Slike løsninger er kanskje heller ikke aktuelt å vurdere da det som oftest er behov for personlig kontakt, for informasjon, veiledning, kartlegging m.m. i forbindelse med henvendelser/søknader om sosiale tjenester.

Vi vurderer at det kan være en styrke i en liten kommune at det i utgangspunktet er enkelt å samarbeide internt i kommunen. Samtidig kan det være utfordrende mht. ressurser da det er få ansatte i noen tjenester, samt at noen medarbeidere har flere ansvarsområder, og slik for lite ressurser.

Som fylkesmannen peker på har det over tid vært utfordrende å få deltakere i kvalifiseringsprogram. Dette til tross for at vi informerer om tilbudet til aktuelle brukere, og at det ikke er noe problem med å lage program til den enkelte.

Ut fra dagens situasjon og på bakgrunn av erfaringer i NAV-kontoret så langt, vurderer vi at lbestad kommune er i stand til å levere sosiale tjenester på en god måte også i fremtiden. Samtidig ser vi at kommunen har utfordringer med å tilby velferdstjenester som ikke er lovpålagte, og som kan bidra til å hjelpe innbyggere med å bli selvhjulpne eller med å skaffe seg utdanning/arbeid på noe sikt.

Fylkesmannen peker på at de ikke har mottatt klagesaker fra lbestad de siste 2 årene. Dette er tidvis tema i NAV-kontoret også, da alle som får vedtak om sosiale tjenester får informasjon om klagemuligheter. Vi ser også at klagesaker er god læring for levering av gode tjenester.

Å være en liten enhet i en liten kommune er ikke uten videre en ulempe. Å inneha generell kompetanse kan være en fordel i forhold til større enheter der kompetansen blir mer spesiell i noen sammenhenger. I andre sammenhenger kan det være fordelaktig med spesialiserte fagmiljø.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer	
	Netto driftsutgifter i sosialtjenesten i % av kommunens totale netto driftsutgifter	Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Årsverk i sosialtjenesten pr 1000 innbygger	Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned
lbestad	1,1 %	5,0 %	0,70	31 488	31,7 %	5 619
Troms	2,8 %	3,6 %	1,10	70 559	48,7 %	7 891
Sør-Troms	2,9 %	4,8 %	0,96	59 926	50,4 %	7 477
Landet uten Oslo	3,6 %	3,8 %	0,98	83 696	44,9 %	7 993

Tabell 9: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, sosiale tjenester i Nav

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

I følge Kostratall for 2013 ligger lbestad kommunes ressursbruk knyttet til de sosiale tjenestene på et lavere nivå enn fylket for øvrig. Samtidig har kommunen en høyere andel sosialhjelpsmottakere. Andelen unge mellom 18-24 år som mottok sosialhjelp i 2013 var dessuten over fylkesgjennomsnittet (11,3 % mot 8,9 %). En lav prioritering på driftssiden kan medføre at sosialhjelpsmottaker, på grunn av manglende kapasitet i Nav-kontoret, ikke får den oppfølgingen de trenger for å kunne bli økonomisk selvhjulpne. Kommunen bør være oppmerksom på denne problemstillingen.

lbestad har i løpet av 2014 ikke hatt deltakere i kvalifiseringsprogram. I 2013 var det en deltaker. Sett i sammenheng med at kommunen hadde en høyere andel sosialhjelpsmottakere enn fylket for øvrig, vurderer Fylkesmannen det som noe urovekkende at kommunen i liten grad innvilger kvalifiseringsprogram. Tett og individuell oppfølging i kvalifiseringsprogram er et svært viktig virkemiddel i arbeidet med å forebygge at kommunens innbyggere som står lengst unna arbeidslivet blir langtidsmottakere av sosialhjelp. Det anbefales at kommunen rutinemessig undersøker om det er mottakere av sosialhjelp som kan være aktuelle for kvalifiseringsprogram. Det forutsettes at det informeres om tjenesten, og at de som søker og fyller vilkårene får innvilget program.

Fylkesmannen har i løpet av de to siste år ikke mottatt klagesaker fra lbestad. Det har heller ikke vært ført tilsyn med kommunen.

3.7 Pleie og omsorg og kommunehelse

3.7.1 Pleie- og omsorgstjenesten

Fra og med 2015 er de ulike pleie- og omsorgstjenester og enhetene under helse slått sammen og organisert til en felles HSO-tjeneste i lbestad kommune, med en felles administrativ leder og 5 enhetsledere (nestleder, lege, 2 avdelingssykepleiere og avdelingsvernepleier).

Prosjekt «framtidig omsorg», som ble gjennomført i 2015, viser at vi driver en institusjonspreget omsorgstjeneste. Rapporten avdekket også en omsorgstrapp som ikke er godt nok dimensjonert på laveste trinn, med forebyggende tiltak, og at kommunen mangler omsorgsboliger med heldøgnsbemanning men at dette er kompensert med mange sykehjemsplasser.

Omsorgstrappen er tilpasset målene i samhandlingsreformen, men forebygging synes å være det svakeste ledd pr i dag.

Kommunen vil ha etablert KAD-seng pr 01.01.2016 i et interkommunalt samarbeid med Bardu kommune.

Tabellene under viser utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivninger, i absolutte tall og i prosent.

Antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og eldre	1990				2014				2040			
	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over
Ibestad	349	117	15	481	236	113	25	374	197	129	36	362
Troms	13 405	3 846	519	17 770	15 865	5 432	1 133	22 430	24 827	11 583	2 901	39 311
Landet	449 294	137 377	18 902	605 573	477 962	178 365	42 395	698 722	807 003	362 010	93 578	1 262 591
Sør-Troms	3 882	1 172	155	5 209	4 071	1 516	321	5 908	5 623	2 823	735	9 181

Tabell 10: Absolutt utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over

Har kommunen spesielle styrker, svakheter eller utfordringer innenfor pleie- og omsorgstjenesten, sett hen til kriteriene for å ivareta rollen som tjenesteyter?

Vår styrke er at vi er små, en liten og oversiktlig kommune med relativt små enheter dimensjonert med 32 sykehjemsplasser og 30 omsorgsboliger og relativt høy fagkompetanse.

Tabell 11 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor institusjonstjenesten.

	Prioritering		Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer		
	Netto driftsutgifter til institusjonstjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter 2013	Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over	Andel beboere 80 år og over i institusjoner	Brutto driftsutgifter pr kommunal plass	Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem
Ibestad	30,5 %	22,4 %	23,2 %	83,3 %	1 130 438	0,0 %	0,19	-
Troms	14,9 %	18,4 %	22,5 %	74,3 %	981 781	25,8 %	0,45	0,32
Landet uten Oslo	13,8 %	18,0 %	18,5 %	71,2 %	977 884	23,8 %	0,47	0,37
Sør-Troms	15,6 %	18,1 %	21,7 %	78,7 %	967 247	25,6 %	0,50	0,23

Tabell 11: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, institusjon

Legekontor og legevakt på stedet, med samarbeid og samkjøring mellom de ulike enheter. En stor utfordring er å få fast ansatt leger. Det er et kvalitetsmessig og økonomisk problem å måtte basere seg på vikarleger.

HSO-tjenesten har egen kompetanseplan og ivaretar kompetansekrav med videreutdanning både på videregående skole nivå og høgskolenivå.

Hovedtyngden av ansatte er stabil arbeidskraft med kompetanse og oversikt over tjenestetilbud og behov. Kommune benytter seg også av rekrutteringstilskudd for å få kritisk helsekompetanse på plass.

En annen styrke er at vedtak fattes administrativt på dagen på nye tjenestetilbud. Ingen ventelister på sykehjem og omsorgsboliger (2014-15). Ventetid på legetime max. 1-2 uker.

Alle utskrivningsklare pasienter er mottatt i 2014-15 fra helseforetaket.

Overbelegg ved sykehjemmet i 2014 er endret til vedtatt pasient-belegg – og ofte underbelegg i 2015.

Bruker og medarbeiderundersøkelser gjennomført hvert 2. år (2011 og 2013, ny 2015).

De største svakhetene ligger i rekruttering, spesielt på legesiden. Mye bruk av legevikarer og derved manglende kontinuitet, et dårlig tilbud til våre innbyggere og en dyr løsning for kommunen. Også en del uønsket «turnover» på øvrig helsepersonell. Sektoren sliter også med relativt stort sykefravær.

Det er også utfordrende at tilpasning/drift av elektronisk arbeidsverktøy tar lang tid da HSO ikke har egen IT-konsulent. Videre er det en utfordring at vi mangler kunnskap i å kunne møte det flerkulturelle samfunn med alle nasjonaliteter på en best mulig måte.

Utvikling i ressurskrevende tjenester (antall brukere, tilskudd og egenandel):

- Antall brukere har over år økt på hjemmetjenester og lege, også inklusiv ressurskrevende brukere med heldøgnsomsorg og personlig assistent. Tilskudd søkt og mottatt for 1 bruker med heldøgnsomsorg. Det er søkt tilskudd for nybygg i PU-omsorgen som f.t. ligger til behandling hos Husbanken.
- Antall sykehjemsplasser er over år redusert fra 40 til 32, og tildelingskriteriene for sykehjemsplass er innskjerpet.
- Det er søkt og mottatt tilskudd sommer 2015 for ny-etablering av psykolog-tilbud i kommunen. Det er søkt og mottatt kompetansehevede tilskudd 2015 fra fylkesmannen.
- Det er egenandeler på praktisk bistand i hjemmet og utleie av kommunal trygghetsalarm.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å levere pleie- og omsorgstjenester i fremtiden?

- Politisk vedtak om ned-bemanning på 4,2 årsverk innen HSO-tjenesten for 2015, og det vil trolig bli ytterligere nedbemanning for 2016, og dette vil medføre innskjerping av tjenestetilbud og strengere tildelingskriterier.
- Prosjekt «kommunal omorganisering 2014» og prosjekt «framtidig omsorg» som pågår nå vil legge føringer for framtidig HSO-tjeneste og drift.

	Prioritering	Dekningsgrad			Produktivitet	Utdypende tjeneste-Indikatorer	Dekningsgrad bolig til pleie- og omsorgsformål
		Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over			
Ibestad	Netto driftsutgifter til hjemmetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter 2013 9,8 %	33	93	391	122 892	4,5 %	200,0 %
Troms	15,8 %	20	87	379	237 920	8,0 %	58,6 %
Landet uten Oslo	15,3 %	20	72	339	223 081	6,6 %	48,8 %
Sør-Troms	19,9 %	24	87	401	265 307	6,6 %	33,5 %

Tabell 12: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, hjemmetjenesten

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har søkt om etablering av øyeblikkelig hjelp døgnplasser (KAD -plasser) sammen med Bardu, Lavangen, Salangen og Målselv. Ibestad har hatt utfordringer med å ta imot utskrivningsklare pasienter fra UNN HF, men dette har stabilisert seg, og de har tatt imot alle utskrivningsklare pasienter i 2014.

Ibestad vurderes å være sårbar når det gjelder eldreomsorg. Sykehjemmet med 32 plasser driftes med overbelegg. Kommunen har flere på venteliste til sine 30 omsorgsleiligheter. Kommunen har utfordringer når det gjelder å rekruttere og beholde nok kvalifisert personell i pleie- og omsorgstjenesten.

3.7.2 Kommnehelse

Hvordan er den samfunnsmedisinske tjenesten organisert i dag? Antall kommuneoverlegestillinger i kommunen eller de kommunene man samarbeider med? Hvor mange er godkjente spesialister i samfunnsmedisin?

- Den samfunnsmedisinske tjenesten mangler i stor grad i dag i lbestad kommune, da kommunen mangler fast kommuneoverlege siden april 2014 og kommunelege 2 er i permisjon. Kommunen drifter f.t. kun med vikarleger på ulike avtaler. Det har vært flere utlysninger og rekrutteringsannonseringer uten å lykkes så langt.
- Antall legestillinger: 1 årsverk kommuneoverlege, 1 årsverk kommunelege 2 og evt. turnuslege. Ingen spesialister i samfunnsmedisin.
- Pågående tilknytning til Bardu interkommunale vaktentral og KAD-seng vil gi kommunen muligheter til å få dekket medisinskfaglige behov og et større medisinskfaglig miljø.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å levere kommunehelsetjenester i fremtiden?

- Større fokus på forebyggende arbeid for alle aldersgrupperinger, tidlig innsats for å møte dagens utfordringer innen alle lag i befolkningen.
- Fortsatt utfordrende å få på plass fastleger med ønsket kompetanse.
- Etablering av psykologstilling som et nytt lavterskeltilbud og nytt ledd i fag-kjeden, unngå lange henvisninger og ventetid.

Tabell 13 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor kommunehelsetjenesten.

	Prioritering		Dekningsgrad		Produktivitet
	Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Gjennomsnittlig listelengde, fastlegeregisteret	Brutto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelse
Ibestad	5,4 %	13,2	6,9	541	5 100
Troms	4,6 %	12,5	9,8	963	3 394
Landet uten Oslo	4,3 %	10,2	8,9	1 125	2 740
Sør-Troms	4,3 %	11,7	11,1	811	3 250

Tabell 13: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, kommunehelsetjenesten

3.7.2.1 Fastlege- og legevaktordning

For tiden har kommunen egen kommunal legevakt i Helsecenter, Ibestad, dekket av vikarleger med en-delt eller to-delt turnus, men har søkt overgang til interkommunal legevakt i Bardu for realisering innen utgang 2015. Ingen spesialister i allmen-medisin i Ibestad kommune. Stor turnover av leger fra legevikarbyrå, pågående legerekuttering har ikke lyktes, stort vikarbruk.

Dagens legedekning er ikke tilfredsstillende for beboerne i kommunen og kommunen må søke å finne en permanent god løsning på problemet.

3.7.2.2 Forebygging: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste

Det etterspørres større kapasitet innen skole- og helsestasjons-tjeneste enn det kommunen kan levere. Vi forsøker derfor å øke kapasiteten i 2016 med 0,5 årsverk, helsesøster. I tillegg vil 0,2 lege-årsverk bli øremerket helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Kommunens bofellesskap for unge flyktninger gir oppgaver/utfordringer på helse/helsestasjon/skole som skal dekkes. Kommunen kjøper jordmortjenester fra helseforetaket, UNN. Kommunen har egen ambulans stasjonert like ved helsesenter i ny ambulansstasjon etablert fra UNN.

3.7.2.3 Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Ibestad kommune har utarbeidet rus-politisk handlingsplan fra 2014.

Kommunen har 0,5 årsverk psykiatrisk sykepleier som samarbeider med legetjenesten og hjemmetjenesten. I fravær av psykiatrisk sykepleier er tilbudet sårbart.

Kommunen har periodevis hatt utfordringer på psykiaritjenesten og utfordringer innen rus.

Tabell 14 viser tall for prioritering, dekningsgrad, produktivitet innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet
	Netto driftsutg. til tilbud til pers. med rusprobl. pr. 2013 innb. 18-66 år	Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere	Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere	Brutto driftsutgifter til personer med rusproblemer per innbygger 18-66 år
Ibestad	47	0	27,9	48
Troms	465	4,4	11	488
Landet uten Oslo	408	4,4	8	450

Tabell 14: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet, psykisk helsearbeid og rusarbeid

3.7.3 Samhandlingsreformen

Kommunens arbeidsgruppe for Samhandlingsreformen har sørget for at følgende er på plass:

Samarbeidsavtalene med helseforetaket (UNN).

Kompetanseheving av personalstab 2011-2016 i henhold til lovens krav.

Avsatt kommunalt investeringsbudsjett for innkjøp av medisinsk utstyr.

Forhandlet fram en interkommunal samarbeidsavtale om legevakt med Bardu innen utgang 2015.

Søkt og mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet for KAD-seng i det interkommunale samarbeidet med Bardu innen utgang 2015.

Startet rekruttering for etablering av et nytt ledd i fagkjeden ut fra statstilskudd 2015 til opprettelse av psykologtjeneste i kommunen.

Etablert prosjekt «framtid omsorg» for å analysere og legge føringer for endringer i omsorgstrapp og nytt eller totalrenovert sykehjem tilpasset dagens lovkrav

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har over flere år hatt store problemer med å rekruttere fastleger og leger med samfunnsmedisinsk kompetanse. Legestabiliteten har vært lav, og legene har ikke hatt spesialistkompetanse i allmenn- eller samfunnsmedisin. Kommunen har i dag 2 fastlegehjemler og en turnuslege. Ibestad har egen legevaksordning med stor vaktbelastning (2-3 delt vakt).

Fra 1. mars 2015 vil Ibestad delta i interkommunal legevaksordning med Bardu, Målselv, Salangen og Lavangen. Legevakten er lokalisert på Setermoen og har ansatt sykepleiere i vaktturnus. Dette vil styrke muligheten til å få en mer stabil og kompetent legetjeneste på dagtid, og gi en bedre kvalitetssikret legevakt på kvelds- og nattestid. Avstanden til legevakten gjør at samarbeidet med ambulansetjenesten blir viktig for å sikre god beredskap. Legetjenesten i Ibestad vil fortsatt være sårbar, og det vil ikke være tilstrekkelig å basere seg på lokal samfunnsmedisinsk kompetanse for å møte framtidens utfordringer.

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste har for liten kapasitet til å møte et helsepanorama der psykososiale vansker inngår, og der det er viktig at barnebefolkningen med foreldre har tilgang til tidlig og tverrfaglig innsats.

Ibestad beskriver økende utfordringer spesielt blant unge mennesker med rus og psykiske problemer. Rustjenesten i kommunen består av kommunelege og psykiatrisk sykepleier, og antas å være sårbar med tanke på å utvikle stabile og kompetente fagmiljø innen helseområdet og tilby tilgjengelige tjenester.

Kongen i statsråd vedtok fredag 20. mars 2015 nye krav til de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehus, som kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste og medisinsk nødmeldetjeneste.

Forskriften trer i kraft 1. mai 2015, med unntak av § 13 a om at legevaktsentralene skal motta og håndtere henvendelser om øyeblikkelig hjelp innenfor legevaktdistriktet via et nasjonalt legevaktnummer, som trer i kraft 1. september 2015.

Målet med endringene i ny akuttmedisinforskrift er å gi bedre service til publikum, blant annet ved å stille strengere krav til kompetansen hos helsepersonell i tjenesten. Den skal og bidra til en mer samordnet innsats ved større hendelser. Det er viktig at kommunene tar dette med seg i utredningsarbeidet i kommunereformen.

Link til forskriften:

[Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste m.v. \(akuttmedisinforskriften\)](#)

3.8 Landbruk

Landbruksforvaltningen er i dag plassert i seksjonen Plan, næring og utvikling.

Antall årsverk pr 1.1.2015 som brukes til forvaltning og veiledning/utvikling innen jordbruk, skogbruk og bygdenæringer er anslått til å være 0,8.

Har kommunen spesielle styrker, svakheter eller utfordringer innenfor landbruksforvaltninga, sett hen til kriteriene for å ivareta rollen som tjenesteyter?

Kommunen mangler skogfaglig kompetanse. Det har tidligere vært et samarbeid med Salangen vedrørende dette. En av de største utfordringene er å få utnyttet de store skogressursene som er i kommunen, både når det gjelder løvskog og hogstmoden bartreskog. Til tider kan arbeidspresset være for høyt i forhold til stillingens størrelse. Antall tilskudds berettigede gårdsbruk er økt fra 22 til 24 i løpet av de to siste årene og er én av årsakene til dette.

Hvordan vurderer kommunen mulighetene for å levere tilfredsstillende landbrukstjenester i framtida?

For at lbestad kommune skal kunne levere tilfredsstillende tjenester til innbyggerne, må avdelingen tilføres flere ressurser. Ved et samarbeid med nabokommuner i skogbruksnæringen, og en ressursøkning til 1,0 stillinger i landbrukstjenesten vil kommunen kunne levere en tilfredsstillende landbrukstjeneste, inkl. oppdatering av Ar5.

Hvordan vurderer kommunen mulighetene for å utnytte landbrukets ressurser i tjenesteproduksjonen innen oppvekst og helse/omsorg?

Muligheten av å utnytte landbrukets ressurser i tjenesteproduksjon innen oppvekst og helse/omsorg er definitivt til stede. Men skal vi få dette til må alle sektorene tenke mer utradisjonelt enn i dag og kompetanse/kapasitet må økes.

	Antall 2013 landbrukseiendommer	Produktivt skogareal (dekar)	Antall jordbruksbedrifter	Antall jordbruksbedrifter med husdyr	Jordbruksareal i drift (dekar)
lbestad	485	39 221	21	21	5 071
Troms	12 325	2 533 310	1 059	927	239 694
Sør-Troms	3 295	465 526	294	261	60 142

Tabell 15: Landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter

- Antall foretak i tilgrensende næringer:
 - Trebrukende bedrifter: 3
 - Grønt reiseliv: 1
 - Lokalmatprodusenter: 0
 - Inn på tunet: 0
 - Andre: 1

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

1. Generelt

Landbruksforvaltningen disponerer 0,8 årsverk. De har ingen spesifikk skogkompetanse.

Jordbruket i Ibestad hadde mange nedleggelse i perioden 2000 – 2003. Etter denne perioden har det også vært nedleggelse, men kurva er mye flatere. I dag er det 22 driftsenheter der produksjonene er kyr, sau og geit. Den årlige verdiskapinga i jordbruket ligger på ca 7,2 mill kr og ei sysselsetting på 25 årsverk.

Bemanningen på landbrukskontoret har i lang tid vært preget av labilitet og vansker med å skaffe fagpersonell. Det går utover tjenestene til gårdbrukerne og skogeierne og kommunekassa. Fylkesmannen mener at en ville få mer ut av de samlede ressursene hvis kommunen samarbeidet med nabokommuner, som også har beskjedent omfang på sitt landbruk, om landbruksforvaltningen. Samtidig vil kommunen og gårdbrukerne bli mindre sårbare ved sykdom og vakanse.

2. Tilskudsforvaltning og kontrollarbeid

Kommunen har i for liten grad prioritert tilskudsforvaltningen. Kommunen har ikke oppdaterte AR5 og gårdskart. Dette svekker kvaliteten på arbeidsoppgavene som bruker disse verktøyene, medfører unødvendig ressursbruk med fare for feilutbetalinger og svekket rettsikkerhet. Kompetansen på kart og eStil er god.

Manglende skogfaglig kompetanse gjør at kommunen ikke tilbyr tjenester innafor skogbruk og ikke utfører lovpålagte oppgaver.

3. Utviklingsretta arbeid

Kapasiteten bør være tilstede, men det er behov for kompetanseutvikling.

Ibestad har nærings- og utviklingsmuligheter på flere områder innen primærnæringene. Det gjelder økt næringsaktivitet i skogbruket og innen lokal mat og grønt reiseliv. Å se mat fra sjø og land i sammenheng bør også utgjøre et potensiale.

Fylkesmannen kan ikke se at kommunen engasjerer seg for å sikre rekrutteringen og kompetanseutvikling i landbruket.

Ibestad har ingen godkjente Inn på tunet-bedrifter. En gård leverer velferdstjenester til barn og unge og en til er på trappene. Ibestad skole har et godt samarbeid med fiskere etter Inn på tunet-prinsipper og dette fungerer meget godt. Samarbeid mellom skole/oppvekst og helse/omsorg og landbruket vil kunne gi gode synergieffekter og bidra til større mangfold i tjenestetilbudene på en svært regningsvarende måte.

3.9 Tekniske tjenester

Tjenestene: vei, vann og avløp, renovasjon, brann og redning, kart og oppmåling er i dag organisert i seksjonen Plan, næring og utvikling.

Kommunen mangler en del fagkompetanse som elektriker og rørlegger. Dette medfører at uteseksjonen må leie inn disse tjenestene fra nabokommunene, noe som øker kostnadene for tjenesten.

Kommunens vaktmesterkorps har en god og allsidig kompetanse. I tillegg har korpset inngående kjennskap til kommunens bygninger, VA-anlegg, renovasjon, ventilasjonsanlegg etc.

Utfordringene kan være at tre av kommunens vaktmestre nærmer seg pensjonsalderen, og må erstattes i løpet av få år med kompetent personell.

Under forutsetning av at aktivitetsnivået og størrelsen på uteseksjonen ikke blir redusert i framtiden er muligheten for levering av de påkrevde tekniske tjenestene god. Utfordringen kan bli rekruttering av kompetent personell.

Hvordan er tilgang på nødvendig kompetanse?

Dette er naturlig nok avhengig av hvilken kompetanse vi er ute etter. Tilgang på personell med snekker/tømmerkompetanse er god, mens andre tekniske fag kan være vanskeligere å få tak i. Kommunen mangler elektriker, rørlegger og blikkenslager. Kravet om økt teknisk kompetanse vil øke etter hvert som nytt utstyr innføres.

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har bidratt til å begrense forsøplingen i egen kommune, og har fått midler fra Fylkesmannens Skrottnisseprosjekt 2012-14. Vi oppfordrer kommunen til å fortsette dette arbeidet, og være aktiv i oppfølgingen av forsøplingssaker selv uten statlig finansiering. Kommunen bør etablere skriftlig/elektronisk registrering av henvendelser og meldinger om forsøpling dersom slikt ikke finnes, for å muliggjøre en systematisk oppfølging av slike saker.

Kommunen har vedtatt lokale forskrifter på avfall- og avløpsområdet gjennom *forskrift om forskrift for innsamling mv. av husholdningsavfall og renovasjonsgebyr, forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner, forskrift for hjemmekompostering av organisk avfall, forskrift for innkreving av gebyr for tilsyn med besitter av næringsavfall og forskrift for tømning av slamavskiller, privet, tette tanker mv. og slamgebyr*. Disse forskriftene vil lette kommunens arbeid på disse fagområdene, og skape forutsigbarhet for befolkningen.

3.10 Kultur og kirke

Kulturtjenesten er organisert i seksjon oppvekst.

1,24 årsverk i Musikk- og kulturskolen. Tilbud av uttrykk er begrenset til musikk. Det er ikke lenger aktivt korps for barn og unge.

0,5 årsverk i kulturkontor med ansvar for idrettsplan, kultur, museer, samarbeid med lag og foreninger og søknader om spillemidler.

0,5 årsverk som leder for kulturhus med ansvar for kino en gang i måneden, arrangement som konserter, møter og utleie til private og lag/ foreninger.

0,35 årsverk som klubbleder for å lede to ungdomsklubber i Ibestad kommune, 1 på Rolla og 1 på Andørja. Hovedmål er å få alle barn og ungdommer til å bruke klubben og være samlende for begge øyene og at ungdommen deltar i styre og stell av klubbene.

0,5 årsverk i Ibestad folkebibliotek. Åpningstiden er på 8 timer i uken – 5 t på dagtid og 3 t på kveldstid. Det er videre et ubetjent bibliotektilbud i Åndervåg på Ånstad. Skolene på Ibestad har ikke skolebibliotek og bruker hovedbiblioteket som sitt skolebibliotek. Dette er en utfordring uten ekstra ressurser.

Tjenesten har for tiden tilstrekkelig kapasitet i forhold til de fleste deler av tjenesten. Ibestad kommune har pr i dag bra og relevant kompetanse i tjenesten, men det vil bli en utfordring på kort og lang sikt. Kultur er et vidt begrep og det er vanskelig å prioritere til beste for alle. Kulturplanen skal revideres og det er viktig med et godt samarbeid med lag og foreninger. Vilje til frivillighet og dugnad er i nedgang. Søknader om eksterne midler er også nødvendig for å skape kulturelle arrangementer rundt om i bygdene. Her er tid og kompetanse en knapp faktor. Kommunens økonomi tilsier at ressurser til disse tjenestene vil bli satt under ytterligere press.

Kirke

Ibestad kirkelige fellesråd er øverste ansvarlig for kirken. Fellesrådet har ansatt en kirkeverge til å administrere arbeidet med kirken. Fellesrådet forvalter 2 kirker og 6 kirkegårder.

Ibestad- og Andørja sokn tilsvare geografisk Ibestad kommune, og hører inn under Trondenes prosti. Fellesrådet forvalter 2 kirker og 6 kirkegårder.

Kommunen har ingen rolle i å være tjenesteyter for kirken, dette administrerer kirken selv. Ibestad kommune overførte kr. 2.017.000,- til Ibestad kirkelige fellesråd i 2015. Det er ingen utfordringer i forhold til de tjenestene som leveres av kirken, men det er vel kjent at det har vært problematisk å rekruttere ny prest til Ibestad. Nå er denne på plass.

4 Kommunens rolle som myndighetsutøver

Kommunene utøver myndighet på flere områder. Det innebærer at kommunen fatter vedtak i medhold av lover og forskrifter og bestemmelser i kommunens egne planer.

Saksbehandlingen skal både være forsvarlig og effektiv. Kravet til forsvarlig saksbehandling er et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp, og skal ivareta partenes interesser i alle faser av saksbehandlingen. Formålet er at saker som tas opp til behandling skal få et mest mulig riktig utfall. Effektivitet er grunnleggende i kommunens myndighetsutøvelse. Både innbyggerne, kommunen, næringslivet og samfunnet for øvrig er avhengig av at forvaltningssaker behandles innen en fornuftig tidsramme, og med en grundighet som står i forhold til sakens omfang og kompleksitet, og slik at innbyggerne får avgjort sine rettskrav innen rimelig tid.

Hvordan vurderer kommunen sin kapasitet og kompetanse når det gjelder sin oppgave som myndighetsutøver innenfor de ulike myndighetsområder? (Plan- og bygningsloven, miljø/forurensning, landbruk, barnehage etc.)

Kommunen har god kompetanse for å ivareta sin rolle som myndighetsutøver, det vil likevel oppstå utfordringer i forhold til kapasitet.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å ivareta myndighetsrollen på en god måte i fremtiden?

Det forventes ikke noen endring i forhold til hvordan det har vært tidligere, slik at man har alle forutsetninger for å ivareta myndighetsutøvelsen på en god måte også i fremtiden.

Har kommunen gode rutiner og systemer for myndighetsutøvelse, og i hvilken grad blir disse etterlevd i praksis?

I utgangspunktet har kommunen både rutiner og systemer for myndighetsutøvelse og disse følges. Det kan nok være områder der rutinene ikke er gode nok, men myndighetsutøvelsen blir likevel godt ivaretatt. Man prøver alltid å forbedre rutinene når man ser det nødvendig.

Hvordan er tilgangen på juridisk kompetanse i dag?

Tilgangen på juridisk kompetanse er god. I den grad det er nødvendig kjøpes denne.

På hvilke juridiske områder har kommunen kjøpt tjenester i 2014?

Offentlige anskaffelser
Barnevern

Hvordan er saksbehandlingstidene og kvaliteten på saksbehandlingen?

Saksbehandlinga i lbestad kommune varierer i forhold til de forskjellige områder. Skal man kunne foreta en rask saksbehandling er det en forutsetning at søknaden inneholder de opplysninger som er nødvendig for at kommunen skal kunne behandle den. Saksbehandlingstiden er også avhengig av hvor kompleks del er å få et vedtak på søknaden. Enkelte søknader må også opp i planutvalget. Alt tatt i betraktning kan nok lbestad

kommune få til en kortere saksbehandlingstid enn det er i dag. For øvrig er kvaliteten på saksbehandlinga tilfredsstillende.

Hva er omfang av klagesaker, og fordeling pr. forvaltningsområde?

Migrasjon: 1 klage

Barnevern: 1 klage

Plan & Bygningsloven: 2 klager

Pleie, rehabilitering og omsorg: 3 klager

Legkontoret: 9 klager

Har kommunen utfordringer knyttet til habilitetsrelaterte problemstillinger?

Ibestad kommune har ingen utfordringer knyttet til habilitetsrelaterte problemstillinger.

Er det utfordringer knytte til offentleglova mht. innsyn og svar på henvendelser?

Ibestad kommune har ingen utfordringer knyttet til offentleglova mht. innsyn og svar på henvendelser. De henvendelser som kommer blir effektivert uten ugrunnet opphold.

5 Kommunens rolle som samfunnsutvikler

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler dreier seg om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand.

Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Hvordan er arbeidet med samfunnsutvikling organisert i kommunen i dag?

I Ibestad kommune er samfunnsutvikling et tverrsektorielt samarbeid. De formelle, lovpålagte arbeidsoppgavene som arealplaner og lignende er lagt til Plan Næring og Utvikling. Lavterskeltilbud og støtte til entreprenører/gründere samt regionale samarbeidsprosjekt er lagt til IDE-ministereren. I tillegg arbeider både Rådmann og Ordfører inn mot næringslivet.

I hvilken grad har kommunen kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling?

Ibestad kommune har tilstrekkelig kompetanse, men mangler kapasitet. Konsekvensen blir at kommunen må kjøpe inn ekstern kapasitet når store planarbeid skal utarbeides. Vi tror ikke det er kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling som er den største flaskehalsen for å få til en positiv samfunnsutvikling. En mye større utfordring er tilgang på personer med gode forretningsideer, som også greier å fremskaffe kapital til å utvikle sine prosjekt.

Hvordan ser kommunen på mulighetene for å ivareta samfunnsutviklerrollen på en god måte i fremtiden?

Under forutsetning av at lokalpolitikkerne greier å enes om en strategisk plan for hvordan de ønsker å utvikle kommunen, vil muligheten for å ivareta samfunnsutviklerrollen på en god måte være til stede også i fremtiden.

På hvilke samfunnsutviklingsområder har kommunen kjøpt konsulenttenester i 2014?

Konsulenttenester innenfor regulerings- og planarbeid.

Hvordan er situasjonen i kommunen når det gjelder næringsutvikling og sysselsetting, og hvor ser man sitt utviklingspotensial på disse områdene?

Ibestad kommune er historisk sett en fiskeri- og landbrukskommune. I de senere år har aquakultur blitt en stor næring. Opplevelsesturisme er også en næring som er i vekst. Kommunen har i tillegg store utnyttede mineralforekomster. Med lang strandlinje, gode havneforhold, tilgang på store mengder ferskvann samt rent sjøvann burde utviklingspotensialet innenfor de samme næringene være betydelig.

Hvordan utfører kommunen sin rolle som tilrettelegger for næringsvirksomhet? Klarer kommunen å etablere samarbeid, og støtte lokale initiativer, med innbyggere, bedrifter, entreprenører, ildsjeler og frivillige organisasjoner i kommunens samfunnsutviklingsarbeid?

Ibestad kommune gjør en god innsats for det lokale næringslivet. Kort vei mellom næringsaktørene og beslutningstakerne gjør at kommunen oppfattes som en god medspiller. I samarbeid med fylkeskommunen etablerte Ibestad kommune også et lavterskeltilbud for lokale entreprenører. Ide-prosjektet med egen Ide-minister jobber for å etablere samarbeid mellom aktører, rettlede nyetablerere og ildsjeler.

Hvordan er markedet for boliger og fritidsboliger i kommunen?

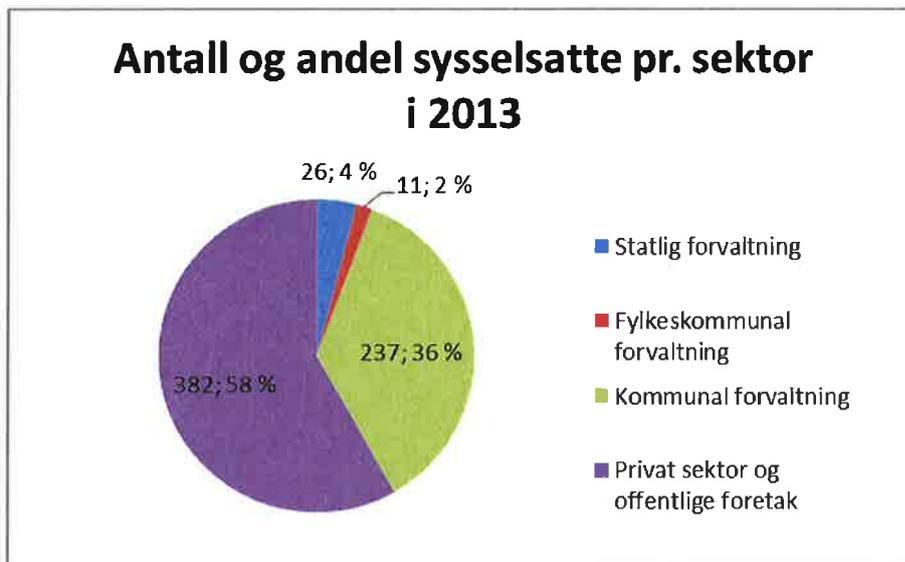
Det er for få boliger på det åpne markedet i Ibestad. Dette skyldes i stor grad at ved utflytting og/eller dødsfall blir disse «ledige» boligene tatt i bruk som fritidshus. Ledige boliger og fritidsboliger (hus/hytter) omsettes forholdsvis raskt. Prisene er på et normalt, landlig nivå. Ibestad Eiendomsselskap AS (IE) er et 100 % eid kommunalt foretak. I selskapet er det en daglig leder i hel stilling. Selskapet har overtatt de fleste kommunale boligene og har i tillegg bygd totalt 10 nye boligenheter i de siste 3 årene. IE driver med utleie, både i det private og det kommunale marked. Pågangen på disse boligene er god og stort sett stabil.

Hva gjør kommunen med hensyn til stedsutvikling og det å skape attraktivitet i egen kommune (areal og bygninger, ulike typer stedlige tilbud, stedlig identitet, kultur og omdømme)?

I de senere år har Ibestad kommune, i samarbeid med regionale og statlige utviklingsprogram, kommet på banen og virkelig satset for å skape stedlig identitet og bolyst. Fabelparken på Sørrollnes, merking av turløyper og utvikling av Hamnvik sentrum er eksempler på tiltak.

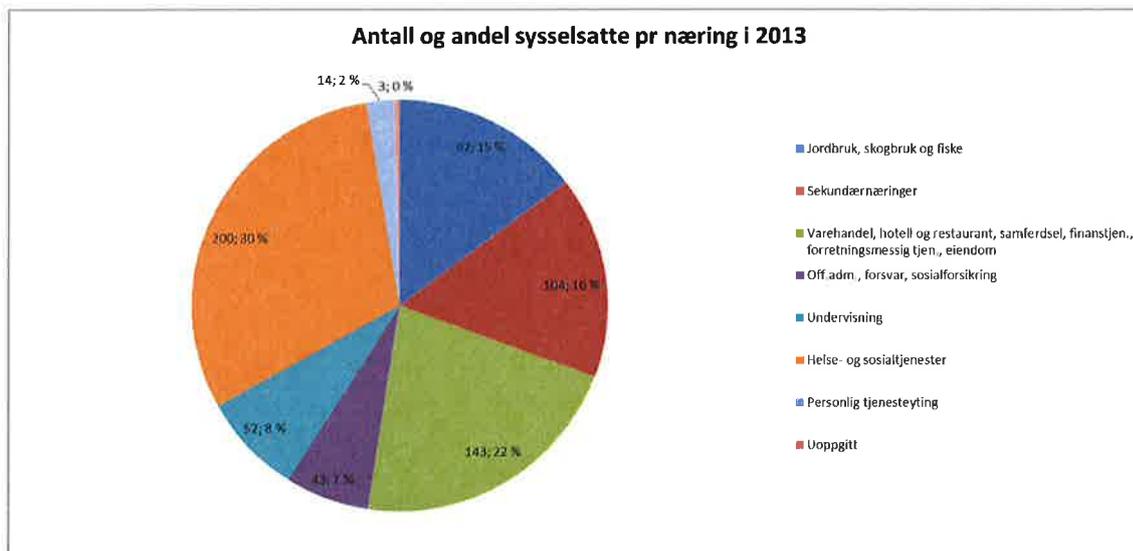
Arbeidsmarked

Figur 2 viser antall og andel sysselsatte pr. sektor i 2013 i kommunen.

Figur 2: Antall og andel sysselsatte pr. sektor

Figur 3 viser antall og andel sysselsatte pr næring i 2013 i kommunen.

Figur 3: Antall og andel sysselsatte pr næring

Tabell 16 viser andel av de sysselsatte i kommunen som har arbeidssted i kommunen, andel som pendler ut fra kommunen og andel som pendler inn til kommunen.

Kommune	Andel av de sysselsatte innbyggerne i kommunen som ikke pendler ut	Andel av de sysselsatte innbyggerne i kommunen som pendler ut	Andel av de med arbeidssted i kommunen som pendler inn
Lødingen	82 %	18 %	13 %
Tjeldsund	63 %	37 %	27 %
Evenes	62 %	38 %	41 %
Tromsø	92 %	8 %	12 %
Harstad	85 %	15 %	15 %
Kvæfjord	58 %	42 %	33 %
Skånland	53 %	47 %	20 %
Ibestad	79 %	21 %	9 %
Gratangen	70 %	30 %	14 %
Lavangen	61 %	39 %	21 %
Bardu	80 %	20 %	13 %
Salangen	75 %	25 %	18 %
Målselv	83 %	17 %	22 %
Sørreisa	52 %	48 %	17 %
Dyrøy	61 %	39 %	15 %
Tranøy	53 %	47 %	34 %
Torsken	76 %	24 %	10 %
Berg	83 %	17 %	18 %
Lenvik	82 %	18 %	22 %
Balsfjord	72 %	28 %	20 %
Karlsøy	74 %	26 %	12 %
Lyngen	77 %	23 %	14 %
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	63 %	37 %	18 %
Gáivuotna Kåfjord	64 %	36 %	8 %
Skjervøy	81 %	19 %	13 %
Nordreisa	79 %	21 %	11 %
Kvænangen	75 %	25 %	12 %

Tabell 16: Andel av sysselsatte som arbeider i kommunen og andel inn- og utpendling

Tabell 17 viser antall og andel pendlere totalt og hvor stor andel av pendlerne i kommunen som pendler til andre kommuner i regionen.

Bostedskommune	Arbeidstakere totalt bosatt i kommunen	Antall arbeidstakere som ikke pendler	Antall utpendlere totalt i kommunen	Andel utpendlere	Antall som pendler til kommuner i regionen	Prosentandel av alle arbeidstakere i kommunen som pendler i regionen	Prosentandel av pendlerne som pendler i regionen
Hørstad	12 344	10 487	1 857	15,0%	602	4,9%	32,4%
Kvæfjord	1 434	826	608	42,4%	448	31,2%	73,7%
Skånland	1 395	744	651	46,7%	503	36,1%	77,3%
Ibestad	656	517	139	21,2%	74	11,3%	53,2%
Gratangen	523	365	158	30,2%	34	6,5%	21,5%
Lavangen	441	271	170	38,5%	77	17,5%	45,3%
Salangen	1 062	796	266	25,0%	53	5,0%	19,9%
Lødingen	1 000	823	177	17,7%	47	4,7%	26,6%
Tjeldsund	573	363	210	36,6%	158	27,6%	75,2%
Evenes	580	362	218	37,6%	104	17,9%	47,7%
SUM	20 008	15 554	4 454	22,3%	2 100	10,5%	47,1%

Tabell 17: Pendling i kommunen og regionen

I tabellen under er det en oversikt over antall sysselsatte som pendler i regionen. Tall er for 2013.

Bostedskommune	Arbeidskommune (utpendling til disse kommunene)										Sum utpendling (rad)
	Hørstad	Kvæfjord	Skånland	Ibestad	Gratangen	Lavangen	Salangen	Lødingen	Tjeldsund	Evenes	
Hørstad		330	78	55	7	3	7	27	32	63	602
Kvæfjord	430		4	0	1	2	0	6	4	1	448
Skånland	323	5		0	8	0	1	5	51	110	503
Ibestad	55	2	0	2	0	14	0	0	0	1	74
Gratangen	11	0	8	1		9	4	0	0	1	34
Lavangen	8	1	0	1	11		55	0	0	1	77
Salangen	16	0	0	2	3	29		0	2	1	53
Lødingen	36	1	1	1	0	0	0		8	0	47
Tjeldsund	76	1	26	0	0	0	0	14		41	158
Evenes	46	1	40	0	2	1	0		14		104
Sum innpendling (kolonne)	1001	341	157	60	34	44	81	52	111	219	

Tabell 18: Detaljoversikt inn- og utpendling i regionen

6 Kommunen som demokratisk arena

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<ul style="list-style-type: none">• Betydningsfulle oppgaver og rammestyring• Lokal politisk styring• Levende lokalt folkestyre• Aktiv lokal politisk arena	<ul style="list-style-type: none">• Høy politisk deltagelse• Lokal politisk styring• Lokal identitet

- Hvordan fungerer lokaldemokratiet i kommunene i dag, og hvilke utfordringer har man på dette området?

Lokaldemokratiet fungerer godt i lbestad. Vi har mange folkemøter og god innbyggerdialog for de som ønsker å engasjere seg. Det er også kort vei fra innbygger til politiker. Nesten alle bygder i kommunen er representert i kommunestyret. Utfordringen for lokaldemokratiet er de avgjørelser som treffes av sentrale myndigheter. Spesielt sektormyndighetene har stor grad av innflytelse på lokaldemokratiske beslutninger. Dette ser når arealplaner skal utarbeides, i byggesaker, innenfor helse, pleie og omsorg og en rekke andre felter. I mange viktige lokalpolitiske saker så har enkelt byråkrater i Tromsø eller Oslo større innflytelse på resultatet enn det som er ønskelig.

- Hvilke partier er representert og hvordan er aktiviteten i partiorganisasjonene?

Høyre (H), Arbeiderpartiet (AP), Senterpartiet (SP), Venstre (V) og Andørja Fellesliste. Aktiviteten i partiene er god. Vi står ikke tilbake for sammenlignbare kommuner og har høyere aktivitet enn større kommuner. Det er også mange i lbestad som er innmeldt i et politisk parti.

- I hvilken grad har den kommunale administrasjonen nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte?

Det er generelt god kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag. Utfordringen kommer når det skal utarbeides mange saksfremlegg samtidig. Eller at saksfremleggene krever spisskompetanse. I enkelte slike tilfeller kjøpes kompetanse eksternt.

- Hvordan oppleves styringen av tjenester som er underlagt interkommunalt samarbeid, sett i et lokaldemokratis perspektiv?

Dette er uproblematisk. Årsaken er at det er få interkommunale samarbeid og de vi har, slik som avfallshåndtering, stort sett er styrt av sentrale regler. Vertskommunesamarbeid er dog den formen for samarbeid som gir minst innflytelse.

- Hvilke opplevelser har man av det økonomiske og politiske handlingsrommet i kommunene, og hva har dette å si for det politiske engasjementet?

Det økonomiske handlingsrommet er for lite. Men dette er et generelt problem for kommunesektoren og ikke noe spesielt for lbestad. Kommunen har valgt å innføre

eiendomsskatt med laveste sats.

- Hvordan er rekrutteringen og engasjementet for å drive politisk arbeid, jf. nominasjonsprosessen til kommunevalg 2015?

Sette i forhold til befolkningstall og alderssammensetning så anses dette som godt.

- I hvilken grad opplever politikerne at de har regional tyngde og slagkraft overfor fylkeskommunale og statlige myndigheter?

Vi har regional slagkraft sett i forhold til vår størrelse og dyktigheten til våre politikere.

- Hvordan er det politiske samarbeidsklimaet på tvers av kommunegrensene?

Meget godt.

- Hva viser eventuelle undersøkelser som kommunen har gjort mht. innbyggernes identitet til bygd, kommune og region?

Stor identitet til bygd og kommune. Noe mindre til region. Lokale forskjeller innad i kommunen finnes selvsagt.

- Hvordan drives lokalpolitisk styring-overordnet styring eller detaljstyring?

I hovedsak overordnet styring.

- Hvordan er forholdet mellom saksmengde og tid til å drive lokalpolitikk i kommunestyret?

Disse forholdene må ses i sammenheng og ikke uavhengig av hverandre. Generelt er det god tid til lokalpolitikk for de som er engasjert.

- Er det en aktiv lokalpolitisk arena (f eks via frivillige foreninger, aksjoner)?

Ibestad har mange folkemøter og informasjonsmøter. Dette er en viktig lokalpolitisk arena. I tillegg brukes nettet med diverse lokalpolitiske grupper. Disse tar for seg politikk og utfordringer i lokalmiljøet. Ibestad har også en egen side der innbyggerne kan legge inn artikler og innlegg (Ibestadportalen). Konklusjonen er at det er en meget aktiv lokalpolitisk arena sett i forhold til andre kommuner.

Valgdeltagelse i kommunestyrevalg og stortingsvalg (tre siste valg)

Tabellene under viser valgdeltagelse (i prosent) ved de tre siste kommunestyre- og stortingsvalgene.

Kommune	2003	2007	2011
Lødingen	64,2	66,3	69,1
Tjeldsund	69,8	67,8	69,0
Evenes	65,8	63,5	69,9
Harstad (-2012)	45,3	56,2	64,4
Tromsø	55,2	57,1	65,0
Harstad (f.o.m. 2013)
Kvæfjord	55,2	58,6	63,5
Skånland	54,6	60,2	62,9
Bjarkøy (-2012)	67,9	72,7	77,1
Ibestad	74,0	66,9	71,6
Gratangen	61,1	71,0	70,4
Lavangen	65,0	70,5	79,1
Bardu	58,4	62,2	67,1
Salangen	57,5	64,1	66,6
Målselv	48,3	51,4	58,0
Sørreisa	59,1	64,8	63,4
Dyrøy	61,8	63,6	67,6
Tranøy	68,0	71,1	69,6
Torsken	68,8	69,5	71,1
Berg	70,4	74,1	76,8
Lenvik	52,8	53,6	59,4
Balsfjord	51,8	62,3	63,6
Karlsøy	57,2	62,2	61,7
Lyngen	60,4	64,9	63,8
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	62,8	66,3	68,9
Gáivuotna Kåfjord	54,5	62,2	62,5
Skjervøy	61,9	66,3	66,2
Nordreisa	65,0	65,8	66,5
Kvænangen	60,5	66,8	63,5
Troms	:	58,9	64,6
Landet	59,0	61,2	64,2

Tabell 19: Valgdeltagelse ved kommunestyrevalg (%)

Kommune	2005	2009	2013
Lødingen	74,5	72,7	79,8
Tjeldsund	75,5	76,5	76
Evenes	75,2	75,5	75,8
Harstad (-2012)	72,6	72,4	0
Tromsø	75,3	74,6	77,3
Harstad (f.o.m. 2013)	0	0	73,8
Kvæfjord	73,5	71,4	72
Skånland	71,3	72,9	75,2
Bjarkøy (-2012)	78,9	78,2	0
Ibestad	75	72,5	73,2
Gratangen	74,5	76,9	71,9
Lavangen	82,1	76,8	79,2
Bardu	76,2	76,3	77
Salangen	76	74,5	74,3
Målselv	70,9	70,5	72,2
Sørreisa	75,4	73,3	75,2
Dyrøy	76	71,9	77,4
Tranøy	78,5	79	75,1
Torsken	77,9	77,4	75,5
Berg	76,9	75,4	74,6
Lenvik	71,4	69,7	70,6
Balsfjord	72,3	73,1	72,3
Karlsøy	71,2	67,9	70,1
Lyngen	74,9	72,4	73,7
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	75,4	70,6	75,8
Gáivuotna Kåfjord	72,5	72,8	70,4
Skjervøy	75,6	69,3	69,3
Nordreisa	72,3	70,5	70,4
Kvænangen	71,8	70,4	70,8
Troms	74,1	73,2	74,8
Landet	77,4	76,4	78,2

Tabell 20: Valgdeltagelse stortingsvalg (%)